24րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6472 — 24 ԱՊՐԻԼ 1907 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 24 ՌԷՊԻ-ԻԼ-ԷՎՎԷԼ 1325 — 7 MAI 1907 — 24me année № 6472

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղրշ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրք.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

20 հատ 1 ղրուշէն փուլ
1 մեծ.ի ճառուով կ'ընդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
درسعادتده غلطهده «ارهولك» غزتهسی ادارهخانهسی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ԻՆՔՆԱԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՊԷՏՔԸ
ԿՐԹԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Ժամանակը ոսկի է, ահա հին ատեններէ ի վեր յղյղուած ճշմարտութիւն մը, որ երբեք չի հիննար, այլ միշտ նոր է ժամանակին հետ։

Ստուգիւ ժամանակը ոսկի է այն մարդուն համար, որ գիտէ անկէ օգտուիլ իմաստուն կերպով։ Սակայն ո՛րքան ցաւալի, նոյնքան ճշմարիտ իրողութիւն մըն է թէ, շատ քիչեր գիտեն ժամանակին թանկագին յարգը և մեծամասնութիւնը անտարբերութեամբ կը դիտէ անոր փուճ կերպով սահիլը։

Այո՛, ժամանակը կը սահի և այլ ևս չի վերադառնար. ասի ճշմարտութիւն մըն է, որուն պէտք է համոզուինք ամէնքս ալ։

Եթէ ամէն մէկերնիս ուզենք մեր կորսուած ժամերուն հաշիւը ընել, առանց հիկնումի չէ որ պիտի կատարենք այդ գործողութիւնը, զի անհամեմատ կերպով շատ պիտի գտնենք մեր կորսուած ժամերու քանակը։

Մարդս իր ժամանակին տևողութեան մեծագոյն մասը քունի կը յատկացնէ, մաս մըն ալ՝ հաճոյքին, իսկ շատ պզտիկ մաս մը՝ աշխատութեան. եթէ այդ ժամանակն ալ ըստ արժանւոյն չգործածէ, ոչինչ պիտի շահի այն ոսկիէն, որ ժամանակինն է, զոր իմաստուն կերպով գործածուած ժամանակը կը բերէ։

Դպրոցական տղաքներէն սկսեալ մինչև չափահաս մարդը պարտի ժամանակին յարգը գիտնալ և իր ժամերը այնպէս մը կարգադրել որ, իր ամէն գործերն ալ կատարելու միջոց ունենայ։

Անհասարակ ամէնքս ալ մեր քնանալու ժամը ունինք, մեր զբօսանքի և հաճոյքի ժամը, շատ անգամ պէտք եղածէն աւելի, մեր ճաշի ժամը, և մեր առօրեայ աշխատութեան ժամը վերջապէս։ Եւ ինչո՞ւ չունենանք, ըսէ՛ք, խնդրեմ, յառաջդիմութեան, մեր ինքնազարգացման համար յատուկ ու մասնաւոր ժամ մը։

Սակայն չեմ ուզեր ուրիշներով զբաղիլ, չեմ ուզեր ուրիշին աչքին շիւղը տեսնել, ինչ որ փոքրոգի անձերու գործ է, այլ բուն իսկ մեր աչքին գերանը կ'ուզեմ տեսնել։

Այո՛, ուրիշներէ աւելի, մենք կրթական պաշտօնեաներս պէտք ունինք ինքնազարգացման և այդ բանին համար պէտք է որ մասնաւոր ժամ մը յատկացնենք։ Եթէ ամէն առաւօտ թարմ մտքով մէկ ժամ մը կարդալու սովորութիւնը մեզի երկրորդ բնութիւն դարձնենք, ես այնպէս կը հաւատամ թէ մէկ տարուան մէջ յաջողութիւն ձեռք կրնանք բերել մեր ասպարէզին մէջ։ Ի հարկէ օրաթերթ, շաբաթաթերթ և այլն գիրքերն ալ իբր մտքի զբօսանք կրնանք կարդալ. առաւօտեան մէկ ժամ աշխատութիւնը պէտք է նուիրել լուրջ ընթերցումներու, որ մեր մտքին մակարդակը կրնան բարձրացնել և մեզ հաղորդակցութեան կը դնեն մեծ մտքերու հետ և մեզ կը յառաջացնեն մեր ասպարէզին մէջ։

Այսօր մանկավարժական գիրքերու ճոխ հաւաքածոյ մը կայ, ինչո՞ւ անոնցմէ օգտուելու իմաստութիւնը չունենանք, ինչո՞ւ մեր բարձին տակ չունենանք միշտ հատոր մը անոնցմէ, մեր անուշ զարթօնքէն վերջ առաջին բարի-լոյսը անոնց տալով և անոնցմէ սպասելով ամէն բարիք։

Ո՛վ որ չի յառաջդիմեր, կը յետադիմէ. ուրեմն ո՛րքան ալ լաւագոյն ընթացք մը բոլորենք բարձրագոյն վարժարանի մը մէջ, դարձեալ պէտք ունինք յառաջդիմելու, միշտ յառաջդիմելու, և այս ալ կարելի է միայն ինքնազարգացումի կարեւորութիւնը ըմբռնելով և անոր համար մասնաւոր ժամեր նուիրելով։

Ստոյգ է թէ ինքնազարգացումն ալ դրամով կ'ըլլայ, քանի որ գրավաճառները ուսուցիչներուս ձրի գիրք չեն տար և ընդհանրապէս մեր վարձատրութիւններն ալ շատ չնչին ըլլալուն՝ շատ դժուարութեամբ կը հայթայթենք մեզի պէտք եղած գիրքերու դրամը։

Վարձատրութեան իսկապէս արժանի է այն կրթական մշակը որ կը յառաջդիմէ և որուն աշխատութենէն կրնայ օգտուիլ մեր նորահաս սերունդը։ Բայց, դժբախտաբար, այդպիսիները վարձատրութեան տեսակէտով շատ մեծ գերազանցութիւն մը չեն կրնար վայելել իրենց յետադիմող արհեստակիցէն, քանի որ վճարման տարբերութիւնը շատ աչքառու չէ. իրաւ է սակայն թէ բարոյական վարձատրութեան արդար բաժինը կը վայելէ ան, ուրկէ բոլորովին զուրկ է չյառաջդիմող ուսուցիչը։

Սա ալ ճշմարիտ է թէ իր կրթական պաշտօնին կարեւորութիւնն ու նուիրականութիւնը ճանչցող ուսուցիչը երբեք չի կրնար իր ընդունած վարձատրութեան համեմատ աշխատիլ, և արդէն այդպիսին իր մէջ կ'ունենայ նկարագրի այնպիսի բարձրութիւն մը որ ընա՛ւ չի թողուր իրեն ոչ մէկ ստորնութիւն և գձձութիւն։

Ուրեմն իր պաշտօնին գիտակցութիւնը ունեցող կրթական մշակը թո՛ղ աշխատի, թո՛ղ զարգանայ, թո՛ղ իր յառաջդիմութեան որոշ ժամերը ունենայ, թո՛ղ ջանայ իր փափուկ ասպարէզին մէջ իր լաւագոյն տեղը ունենալ և չթողուլ որ աւելի լաւագոյններ իր տեղը գրաւեն։ Ո՛հ, այնպիսին, եթէ ոչ նիւթապէս, գէթ բարոյապէս ամէնէն աւելի վարձատրուած կ'ըլլայ։

Իմ մասիս, դաստիարակ անուան իսկապէս արժանի ուսուցիչ մը միշտ ծանր զոհողութեան մը ենթարկած է իր անձը, և երբեք չի վարձատրուիր նիւթական փոխարինութեամբ իր այդ զոհողութիւնը, որ ազնիւ է։

Մատաղ ու նորահաս սերունդը դաստիարակելու, մարդկային ընկերութիւնը օգտակար անդամներով օժտելու բարձր ու դժուարին պարտականութիւնը ունեցող և իր այդ մեծ պարտականութեան գիտակցութիւնը լիապէս ճանչցող կրթիչը միշտ ընդհանուրին յարգանքին արժանի է իրաւամբ և զայն վարձատրել, ըլլա՛յ ան նիւթական կամ բարոյական, մարդկութեան պարտականութիւնն է։

Ուրեմն մաղթելի է ջերմապէս որ բազմանայ արժանաւոր ուսուցիչներու թիւը, զի այդպիսիներու շնորհիւ միայն պիտի կրնանք յաջորդ սերունդներու ուսումնական և բարոյական մակարդակը բարձրացած տեսնել։

Եւ հազար անգամ մաղթելի է որ մարդկութիւնը ճանչնայ կրթական անխոնջ ու արդիւնաւոր մշակներու արժանիքը, և կատարելապէս ըմբռնէ թէ իր զաւակներուն կրթական ապագան իր ուսուցիչներուն ձեռքին մէջն է, և ըստ այնմ ձեռնտու գտնուի անոնց դժուարին ու փափուկ գործին մէջ։

ՇԱՒԷԼ ԶԱՔԱՐԵԱՆ

ՀՐԷԻՑ ՏՕՆԵՐԸ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԺԱՄԱՆԱԿ

(Շար. Աւագ Ուրբաթի թիւէն եւ վերջ)

Հրեաները «երախայրիքներու»(1) կամ «շաբաթներու տօն»(2) կը կոչէին զայն։ Յովսեպոս Hasarthaï կամ Hatsarthaï տօն կը կոչէ զայն. այսինքն ժողովումի տօն. այս բառը Թալմուտներուն մէջ ալ կը գտնուի։ Կը կոչէ նաև Bénsèfouph։ Այս անունով վերջնականապէս կոչուեցաւ անիկա, երբ քրիստոնէական տօն մը եղաւ։ Յովսեպոս մեզի կը պատմէ թէ «արտորանօք» և «ուրախութեամբ» կը կատարէին զայն։ Մենք աւելի պիտի ծանրանանք Տաղաւարահարաց տօնին վրայ, որ յիշուած է Աւետարաններուն(3) մէջ և աւելի մեծ կարեւորութիւն ունի քան Պենտեկոստէի տօնը։ Անիկա աշնան մէջ կը կատարուէր, և կը յիշեցնէր Իսրայէլի՝ անապատին մէջ կատարած քառասնամեայ ճամբորդութիւնը։ Այն ատեն էր որ կը տօնէին նաև բոլոր հնձոց և մանաւանդ այգեկութքի փակումը։ Վերջապէս այս տօնը աշխարհական տարւոյն սկիզբն էր, որուն առաջին օրն էր Թշրի ամսուն 1ը և կը համապատասխանէ սեպտ. ամսոյ վերջին և հոկտ.ի սկիզբին։ Տաճարին փողահարները հանդիսաւոր կերպով կը յայտարարէին տարւոյն սկիզբը(4)։ Թշրի 2, տօնական օր էր. իսկ 10րդ օրը Քաւութեանց և Պահոց(5) մեծ օրը կը նկատուէր։ Արդէն քահանայապետը վեց օրերէ ի վեր, այսինքն 4րդ օրէն սկսեալ, հեռացած էր իր տունէն և տաճարին մասնաւոր մէկ սենեակին մէջ կը բնակէր, վասն զի պէտք էր իր անձը սրբագործէր և զերծ մնար ամէն մէկ յարաբերութիւններէ։ Պարզ քահանայ մը կը փոխանորդէր անոր Սենեդրիոնի մէջ և այլուր, այս առանձնութեան միջոցին։ Քահանայապետը Թշրի ամսուն 5, 6 և 7 օրերը առաւօտուն անձամբ, սովորական և անհրաժեշտ եղող զոհը կը մատուցանէր, ջահերը կը պատրաստէր և կ'անուշահոտէր տաճարը։ Սենեդրիոնի Beth Din բաժինէն քանի մը ծերեր կը հաւաքուէին և սովորական պաշտամունքը կը կարդային անոր առջև։ Ութերորդ օրերը ծերերը այդ պաշտօնը կը յանձնէին այն հին քահանաներուն, որոնք կ'երդնուին մինչև տասներորդ օրը կատարել այդ պարտականութիւնը խղճմտօրէն։ Հանդիսաւոր ծոմը կանխող այդ ինը օրերուն մէջ թոյլատրուած էր քահանայապետին՝ սովորականին պէս ուտել. բայց իններորդ օրուան իրիկունը քիչ պիտի ուտէր, քունին դիմանալու համար. վասն զի ամբողջ գիշերը պիտի հսկէր։ Քահանաները կը շրջապատէին զայն, և եթէ անոր մրափելը տեսնէին, աղաղակներով կամ անոր հետ խօսելով կ'արթնցնէին զայն։ Վերջապէս կուգար Քաւութեան և հանդիսաւոր ծոմի տասներորդ օրը։ Քահանայապետը առաջին և վերջին անգամ ըլլալով կը մտնէր «Սրբութիւն Սրբոց»ը։ Ժողովուրդը ամբողջ օրը խիստ կերպով ծոմ կը պահէր. ուտել, խմել, լուացուիլ և իւղով օծուիլ, բոլորովին արգիլուած էին անոր։ Թշրիի 11, 12 և 13ին ժողովուրդը դարձեալ կը հաւաքուէր ինքզինքը սրբագործելու, և միեւնոյն ատեն ուռենիի ու արմաւենիի ճիւղերով վրաններ կանգնելու համար։

Թշրի 15ին, այսինքն Տաղաւարահարաց առաջին օրը, տասներեք զուարակներ կը զոհէին։ 16ին, տօնին երկրորդ օրը, տասներկու զուարակներ։ 17ին, տօնին երրորդ օրը, տասնըմէկ հատ։ 18ին չորրորդ օրը, տասը հատ։ 19ին, հինգերորդ օրը, ինը հատ։ 20ին, վեցերորդ օրը, ութը հատ։ 21ին, եօթերորդ օրը, եօթը հատ, և վերջապէս 22ին, ութերորդ և վերջին օրը, մէկ հատ։ Այս օրերէն առաջինը և վերջինը Զատիկի նման շատ հանդիսաւորութեամբ(1) կը տօնուէին, և կը կոչուէին հանդիսաւոր օրեր։ Իւրաքանչիւր ընտանիք տերեւներէ շինուած վրաններու ներքեւ կը բնակէր։ Ամէն ոք Ովսաննա կ'երգէր արմաւենիի ճիւղեր շարժելով և ամէն օր տաճարին մէջ զինեձօններ կ'ըլլային, և կը սրսկէին այն նուիրական ջուրը, որ ոսկիէ թակոյկով Սելովամի աւազանէն հանդիսաւոր կերպով տաճար կը բերուէր։ Քահանան սեղան կ'ելլէր, և ժողովուրդը կ'ըսէր անոր «վեր վերցո՛ւր ձեռքդ». այն ատեն ան արեւմուտքի կողմը Սելովամի աղբիւրին ջուրը, իսկ արեւելեան կողմը գինին կը թափէր։ Երեկոյին կանանց գաւիթին մէջ երկու ճրագներ կը վառէին, և նուագարանով այս ճրագներուն առջեւ նուիրական պար մը կը բռնէին, որուն ծագումը նոր է։ Այս պարի մասին Թալմուտներու մէջ աւելի մանրամասնութիւններ կը գտնենք։ Տօնին առաջին օրուան իրիկունը, կանանց գաւիթին մէջ կ'իջնէին և հոն մեծ տեսարան մը կը ներկայացնէին։ Ոսկիէ ճրագներ կը գտնուէին պատերու վրայ, ճրագներուն վերեւ կային նաև երկու ոսկիէ բաժակներ։ Չորս երիտասարդ քահանաներ իրենց ձեռքը բռնած իւղալից սրուակներէն իւղ կը լեցնէին, և այդ իւրաքանչիւր փոքրիկ ճրագներուն մէջէն կը վառէին զանոնք։ Երկիւղած և լուրջ մարդեր իրենց ձեռքին մէջ վառուած ջահեր բռնած, անոնց շուրջը կը պարէին և կ'երգէին։ Ղեւտացիները իրենց կիթառներով, ծնծղաներով և ուրիշ նուագարաններով կը մասնակցէին այդ հանդէսին, և կանանց գաւիթը՝ Իսրայէլի գաւիթէն բաժնող այն տասնըհինգ աստիճաններուն վրայ կանգնած՝ երգ մը կ'երգէին։ Երկու քահանաներ փող ի ձեռին կը կենան այս տասնըհինգ աստիճաններուն ծայրը գտնուող դրան առջեւ։ Տաճարին պետին կողմէ տրուած մէկ նշանին վրայ կը փողահարեն անոնք, վար կ'իջնեն և վերջին աստիճանին վրայ ալ կը փողահարեն. մինչև նոյնը կ'ընեն նաև կանանց գաւիթին և հեթանոսաց (gentil) սրահին մէջ և այսպէս փողահարելով կ'երթան մինչև արեւելեան դուռը։ Հոն, իրենց ջահերը արեւելքէն դէպի արեւմուտք կը դարձընեն ըսելով. «Մեր հայրերը այստեղ, իրենց կռնակը դէպի տաճարը և երեսնին դէպի արեւելք դարձուցած՝ արեւը պաշտած են. բայց մենք մեր երեսները դէպի Աստուած կը դարձնենք։» Եօթերորդ օրը՝ վրանները ծածկող ուռենիներու ճիւղերը վար կ'առնէին։ Տօնին վերջին և մեծ օրը, մասնաւորապէս հետաքրքրական է մեզի համար, վասն զի յիշուած է անիկա Աւետարանին(2) մէջ։ Այս ութերորդ օրը ժողովուրդը կը թողուր իր ճիւղերէ շինուած վրանները և բազմութեամբ տաճար կը դիմէր։ Դժբախտաբար Թալմուտները այս ութերորդ օրուան մէջ կատարուած նուիրական արարողութիւններու մասին լռութիւն կը պահեն։ Կ'երեւի թէ անիկա նուազ հանդիսաւոր էր քան միւս օրերը, վասն զի մէկ զուարակ միայն կը զոհէին։

Նշանակելի է որ այս օրերուն մէջ երբ սեղանին վրայ թափուած ջուրը և տաճարին մէջ վառուած լոյսերը մեծ դեր կը խաղային, Յիսուս հետեւեալ բառերը արտասանեց. «Եթէ ոք ծարաւի իցէ, եկեսցէ առ իս և արբցէ», և «Ես եմ լոյս աշխարհի»(3)։

Քասլեւ ամսուն կը պատահէր Նաւակատեաց(4) տօնը։ Ամսուն 25էն սկսեալ ութ օր կը տեւէր, և հաստատուած էր ի յիշատակ Յուդայ Մակաբայեցիին յաղթանակին որ Անտիոքոս Եպիփանի յաղթելէ յետոյ Տաճարը նորոգած էր։ Maimonide կ'ըսէ թէ «Այս ութը օրերը ուրախութեան օրեր են, և շարունակ դուռներու վրայ լոյսեր կը վառեն. եթէ տան մէջ շատ մը բնակիչներ կան, նորէն մէկ լոյս կը վառեն։ Սակայն այն մարդը որ կ'ուզէ հրամանը յարգել, որքան որ մարդ կայ տան մէջ այնքան և նոյն իսկ աւելի լոյսեր կը վառէ, վասն զի երկրորդ գիշերը լոյսերուն թիւը կը կրկնապատկի, երրորդին կ'եռապատկի և այլն. զոր օրինակ, եթէ տան մէջ տասը բնակիչ կայ՝ առաջին գիշերը տասը լոյս կը վառեն, երկրորդին՝ քսան, երրորդին՝ երեսուն և ութերորդին՝ ութսուն»։ Պէտք է յիշել նաև թէ Նաւակատեաց տօնը ո՛չ միայն Երուսաղէմի և տաճարին, այլ երկրին ամէն կողմերը կը կատարուէր։

Փուրիմներու տօնին հանդիսաւոր կերպով Եսթերի Գիրքը կը կարդային։ Փուրիմները Ադար ամսուն 14 և 15րդ օրերը կը կատարուէին։ Նախընթաց օրը՝ 13՝ ծոմապահութեան օր մըն էր։ Կը կարծենք թէ այս տօնը Յովհաննու Աւետարանին(1) մէկ հատուածին մէջ յիշուած է։

Վ. Ց. Ն. Ց. Ա. Ն.

ՎԵՐՋ

(1) Բ. Օրինաց. ԺԶ. 9. Ելից ԼԴ. 22։
(2) Թուոց. ԻԲ. 26։
(3) Յովհ. Է. 2 և շարունակութիւն։
(4) Ղեւտաց. ԻԳ. 24։
(5) Գործք Առաք. ԻԷ. 9։

(1) Յովհ. Է 37
(2) Յովհ. Է. 37.
(3) Յովհ. Ը. 12.
(4) Յովհ. Ժ. 22։

(1) Յովհ. Ե. 1.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ
ՖՈՆ ՊԻՒԼՈՎ ԻՇԽԱՆԻՆ ՃԱՌԸ

Թան, իր խմբագրականին մէջ խօսելով Գերմանիոյ Խորհրդարանին մէջ ֆոն Պիւլով իշխանին արտասանած ճառին վրայ, կ'ըսէ.

Այդ ճառին ընդհանուր շեշտը Գերմանիոյ նախարարապետին սովորական բանախօսութիւններէն աւելի անփայլ է։ Ֆոն Պիւլով իշխանը չուզեց փայլիլ։ Ուզեց ապահովցնել։ Միթէ յաջողեցա՞ւ։ Մէկ քանի օրէն կարելի պիտի ըլլայ աւելի լաւ դատել։ Անոր ճառին վերջին մասը կարդալով կարելի չէ չունենալ սա տպաւորութիւնը թէ Գերմանիոյ նախարարապետին տուած ապահովութիւնը բուն իսկ դիւանագիտական չէ։ Զինուորական ապահովութիւն մըն է։ Նախարարապետը վստահութիւն ունի Գերմանիոյ զօրութեանը վրայ։ Եւ այդ վստահութիւնն է որ առաջ կը բերէ անոր հանգստութիւնը։ Կ'ըսէ. — «Մշակենք մեր բարեկամութիւնները և դաշնակցութիւնները։» Բայց կ'երեւայ թէ ո՛չ այդ բարեկամութեանց և ոչ ալ այդ դաշնակցութեանց մէջ է որ կը տեսնէ խաղաղութեան երաշխաւորութիւնը։ Այդ մասին ֆոն Պիւլով իշխանին ընդդիմաբանելէ պիտի զգուշանանք, վասն զի մենք ալ անոր հետ կը խորհինք թէ երկիրներու մեծ ու տեւական ապահովութիւնը իրենց զինուորական զօրութեան մէջ միայն կը կայանայ։ Յաճախ ըսած ենք զայն։ Անգամ մը ևս պիտի կրկնենք, վասն զի Ֆրանսա քիչ տարի առաջ դժբախտաբար մոռցած էր այդ պարագան և գիտցաւ թէ ո՛րքանի արժեց իրեն։ Միայն դիտել կուտանք թէ ֆոն Պիւլով իշխանը իր նախընթաց ճառերուն մէջ դաշնակցութեանց վրայ աւելի շատ խօսած էր և բանակին վրայ նուազ։ Առանց չափազանցութեան կարելի է եզրակացնել թէ հիմա ուրիշ ատեններէ աւելի նուազ լաւատես է։ Այդ է Պերլինէր Թակէպլաթի յայտնած կարծիքը։ Կարելի է զայն մեկնել, ըսելով որ երէկուան ճառը խառնուրդ մըն է զինուորական ապահովութեան և դիւանագիտական սկեպտականութեան։ Իշխանը նախ խօսեցաւ Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին վրայ և շատ լաւ ճշդեց Գերմանիոյ տեսակէտը։ Չի կարծեր որ այդ Դեսպանախորհուրդին մէջ կարելի ըլլայ համաձայնութիւն մը գոյացնել սպառազինութեանց սահմանափակման մասին։ Բացարձակապէս կը մասնակցինք այդ զգացումին։ Այս պայմաններուն մէջ երեք ենթադրութիւններ կան գերման կառավարութեան համար. կա՛մ չմասնակցիլ Դեսպանախորհուրդին, կա՛մ միանալ Անգլիոյ ու Մ. Նահանգաց փափաքած վիճաբանութեան՝ առանց հաւատալու թէ ելք մը պիտի ունենայ, և կամ Դեսպանախորհուրդին ներկայ ըլլալ՝ առաջուընէ ծանուցանելով որ զէնքընկեցութեան վիճաբանութեան պիտի չմասնակցի։ Այդ երրորդ ենթադրութեան է որ յանգեցաւ ֆոն Պիւլով իշխանը, զայն աւելի խոհեմ ու վայելուչ նկատելով։ Այդ յայտարարութեան մասին ըսածները կատարելապէս լաւ չափուած են։ Եւ արդարացի են բաղձացեալ վիճաբանութեան օգտակարութեանը մասին յայտնած տարակոյսները։ Սպառազինութեանց սահմանափակման խնդիրը երեւան գալուն պէս կծու բանավէճեր առաջ եկան։ Այդ խնդիրը երբ Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին ներկայացուի, միեւնոյն կծուութիւնը պիտի տեսնուի միջազգային յարաբերութեանց մէջ։ Ասկէ զատ Գերմանիոյ ձեռնպահութիւնը պզտոնական հեգնական հանգամանք մը պիտի տայ վիճաբանութեան։ Խոհականութիւնը կը պահանջէ ետ կենալ այդ վիճաբանութենէն, քանի որ անոր ամլութիւնը այլ ևս յայտնի իրողութիւն մըն է։ Ընդհանուր կացութեան վրայ շատ քիչ բան ըսաւ ֆոն Պիւլով իշխանը. միայն բացատրութիւններ տուաւ Անգլիոյ յարաբերութեանցը վրայ թէ՛ Իտալիոյ և թէ Ռուսիոյ հետ։ Աւելորդ է ըսել թէ Հայէկի տեսակցութեան մասին գերման լրագիրներուն բուռն լեզուն պիտի պախարակուէր ֆոն Պիւլով իշխանին կողմէ. այնպէս ալ եղաւ։ Նախարարապետը, միեւնոյն առթիւ, կրկնեց թէ Անգլիոյ և Իտալիոյ միջև բարեկամ յարաբերութիւնները օգտակար ու բաղձալի են Գերմանիոյ։ Յարեց թէ անգլեւռուս մերձեցումը իրեն որ և է մտահոգութիւն չի պատճառեր. սակայն այդ առթիւ ըսածները պէտք է նկատողութեան առնել. երկու անգամ մասնաւոր ըրաւ սա իրողութիւնը թէ այդ մերձեցումը կը վերաբերի Միջագոյն Արևելքի խնդիրներու։ Միթէ այդ կը նշանակէ՞ որ մերձեցումը եթէ տարբեր նպատակ մը ունեցած ըլլար, Գերմանիա նուազ անտարբեր աչքով մը պիտի նայէր անոր։ Կ'արժէ լուսաբանել այդ պարագան. մանաւանդ թէ սերտ նմանութիւն մը կայ այն եղանակներուն միջև որով ֆոն Պիւլով իշխանը երբեմն գնահատեց անգլեւռուս մերձեցումը և 1904 ապրիլ 12ին ալ անգլեւֆրանսական մերձեցումը։ Նախարարապետը ըսաւ երէկ. — «Այդ մերձեցումը կը նկատեմ այնպէս, ի՛նչպէս որ է՝ այսինքն փորձ մը՝ նոր կռուանի մը վրայէն շատ հեռուներէ վտարելու կնճռոտ հին խնդիրներ»։ Երեք տարի առաջ անգլեւֆրանսական մերձեցումին վրայ խօսելուն առթիւ ըսած էր. — «Հանդիսատես կ'ըլլանք փորձի մը բարեբաստիկ համաձայնութեամբ մը անհետացնելու՝ Անգլիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ գտնուող կնճռոտ խնդիրներ»։ Ուրեմն սահմանումը համանման է, ինչպէս նաև գնահատումը։ Երէկուան ճառին մէջ ըսուած է. — «Չենք կրնար փիղին ու կէտ ձուկին հակառակութիւնը իբրև անյեղլի սստար մը նկատել մեր քաղաքական հաշիւներուն։ Չենք կրնար ապրիլ ուրիշներու միջև եղած հակառակութիւններով։» Ֆոն Պիւլով իշխանը 1904 ապրիլ 12ին ալ կ'ըսէր. —«Մենք փափաքող չենք Անգլիոյ ու Ֆրանսայի միջև ձգտեալ վէճալի մը, վասն զի աշխարհի խաղաղութեան համար վտանգ մը պիտի ըլլար։» Այդ յայտարարութիւնը, ինչպէս յայտնի է, արգիլեց չեղաւ 1905ին Գերմանիոյ վարած յարձակողական քաղաքականութեանը Ֆրանսայի դէմ՝ ճիշտ անգլեւֆրանսական մերձեցումին հետեւանքով։ Մաղթենք որ ֆոն Պիւլով իշխանը նուազ փոփոխական ըլլայ իր դատողութեանց մէջ և նուազ հակասական՝ իր արարքներուն մէջ։ Ֆոն Պիւլով իշխանը շատ քիչ բան ըսաւ ֆրանքօ-գերման յարաբերութեանց վրայ։ Կը յուսայ թէ ուղղակի բացատրութեամբ մը կարելի պիտի ըլլայ դիւրութեամբ կարգադրել Ալճեզիրասի Դեսպանախորհուրդին որոշմանց կիրառումէն առաջ գալիք վէճերը։ Վստահ է որ ուղղամըտութեամբ պիտի գործադրուին նոյն Դեսպանախորհուրդին որոշումները։ Ֆրանսա ալ միեւնոյն վստահութիւնը ունի և բացախօս պիտի ըլլայ երբ վէճի պատճառ ըլլալիք միջադէպեր չպատահին։ Գերմանիոյ նախարարապետը կը կարծէ թէ այս պայմաններուն մէջ հետզհետէ պիտի աններևանայ Գերմանիոյ ու Ֆրանսայի միջև եղած անվստահութիւնը։ Կ'ընդունինք այդ զուգակցութիւնը։ Առայժմ ասկէ աւելի մաղթելիք լաւ բան մը չկայ։ Դիտուեցաւ այն յոռի ընդունելութիւնը զոր գերման լրագիրներուն գրեթէ ամբողջութիւնը ըրաւ ֆրանքօ-գերման համաձայնութեան մը ենթադրութեանց՝ գաղթային կամ ելմտական, զորս պարզեց ֆրանսական լրագիրներուն մէկ մասը։ Ֆոն Պիւլով իշխանը, որ նոյեմբերին փափաքող երևցած էր այդ համաձայնութեանց, հիմա առոնց մասին բառ մը իսկ չըսեր։ Եւ անցեալ շաբթու Նոյէս Վիեներ Թակպլաթի յօդուածը, որ անկէ ներշնչուած ըլլալու երևոյթը ունի, ցոյց կուտայ թէ Պերլինի մէջ լրջօրէն վիճաբանիլ չեն ուզեր։ Առանց առոր, կարգ մը անիրաւ խօսքերու հետ պիտի չըսէին թէ Գերմանիա պէտք չունի ֆրանսական դրամագլուխներուն, որոնք չմոռնանք ըսել թէ 1902ին զայն սնանկութենէն ազատեցին։ Մնաց որ ֆոն Պիւլով իշխանը իրաւունք ունի երբ կ'ըսէ թէ անվստահութեան անհետացումը արդէն յառաջդիմութիւն մը պիտի ըլլայ։ Եւ որովհետև Ֆրանսա Գերմանիայէն նուազ պէտք ունի ֆրանքօ-գերման գաղթային ու ելմտական համաձայնութեանց, բնաւ չենք աճապարեր իրականացած տեսնելու լրագիրներուն կողմէ վերջերս վէճի ենթարկուած ենթադրութիւնները։ Աճապարելու պատճառ մը չկայ։ Ուրեմն, ճառ մը ևս արտասանուեցաւ, սակայն նոր բան չկայ։ Այդ ճառին մէջ, գէթ, պարբերութիւն մը կայ զոր ամէն ոք կրնայ իրեն յատկացնել. այդ պարբերութիւնը, որ նոյն ճառին ամէնէն վերջինն է, կ'ըսէ. — «Միշտ սա համոզումը ունենանք թէ դժուարութիւնները ա՛յնքան շուտ և այնքան ապահով կերպով պիտի հարթուին երբ աւելի հանդարտ, աւելի հաստատուն, աւելի առարկայական արտաքին քաղաքականութիւն մը ունենանք, և թէ աւելի հաստատամիտ երևանք պահպանելու մեր խաղաղութիւնը, մեր պատիւը, մեր կացութիւնը աշխարհի մէջ՝ ներքնապէս համախմբելով բոլոր մեր ոյժերը, և եթէ հարկ ըլլայ, միասիրտ պաշտպանելու զանոնք»։ Ճշմարիտ է Գերմանիոյ համար։ Միանգամայն ճշմարիտ է Ֆրանսայի համար։

ՊԱՐՈՆ ԷՐԷՆԹԱԼ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար Պարոն Էրէնթալ, անցեալ չորեքշաբթի, առտուն շատ կանուխ Պերլին հասաւ, կայսրանին մէջ ոչ ոք կը սպասէր իրեն այդ ժամուն, որով նախարարը կայսրանի հանդէպ գտնուած օթէլն իջևանեցաւ։ Կէս օրէն մէկ ժամ առաջ մէկ քանի տեղեր այցելութեան ձգելու համար դուրս ելաւ։ Կէս օրէն մէկ ժամ ետքը, Վիլհէլմ կայսրն ունկնդրութեան ընդունեց նախարարը, և ժամու մը չափ տեսակցեցան։ Գերման արտաքին գործոց

ԾԱՆՕԹ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐ
ՎՍԵՄ. ՍԱՐԳԻՍ ԷՖ. ԹԱՇՃԵԱՆ
(ՆԱԽԿԻՆ ԱՐՀԵՍՏԱՊԵՏ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱՑ)

նախարարը ժամը մէկին, ցերեկուան ճաշի հրաւիրած էր զինքը, բայց կայսերական ունկնդրութենէն ուշ ելլելով, և ունկընդրութեան առթիւ կրած համազգեստը փոխելու և քաղաքային զգեստ կրելու համար վերստին օթէլ վերադառնալուն պատճառաւ ճաշը 2½ին տեղի ունեցաւ, ու այդ ատեն բաժակաճառ չարտասանուեցաւ։ Քաղաքականութեան մասին կարեւոր պարագան սա է միայն որ Պերլինի աւստրիական դեսպանէն զատ Իտալիոյ դեսպանն ալ ներկայ էր սեղանին։ Պառոն Էրէնթալ ճաշէն ետքը պտոյտի ելաւ. այցելեց աւստրիական դեսպանին, և երեկոյին ալ այցելեց ֆոն Պիւլով իշխանին, որուն հետ ժամու մը չափ տեսնուեցաւ։ Ի պատիւ Պառոն Էրէնթալի երեկոյին հացկերոյթ տրուեցաւ կայս. պալատան մէջ։ Այս սեղանին վրայ ալ բաժակաճառ չարտասանուեցաւ. միայն թէ Վիլհելմ կայսրը բաժակը բարձրացուց և խմեց Պառոն Էրէնթալի կենաց։ Ճաշէն ետքը, Վիլհելմ կայսրը պալատին արեւելեան դահլիճն առաջնորդելով իր հիւրը պատուասիրեց սուրճով։ Հոն ալ տեսակցութիւնը տեւեց ժամը 10էն մինչեւ 10½։ Հինգշաբթի առտու վերստին այցելեց ֆոն Պիւլով իշխանին և 1½ ժամու չափ տեսնուեցաւ և ցերեկը ճաշեց Բեդերսպուրկի երբեմնի գերման դեսպան կոմս Ալվէնսլէպէնի հետ, որ իր նախկին բարեկամն է և այժմ հանգստեան կոչուած է։ Կէս օրէն ետքը Պերլինի աւստրիական գաղթականութեան և ապա աւստրիական դեսպանին հետ այցելեց օտար դեսպաններուն, բայց երկարօրէն տեսնուեցաւ ֆրանսական և իտալական դեսպաններուն հետ։ Երեկոյին ի պատիւ Պառոն Էրէնթալի խնճոյք տրուեցաւ աւստրիական դեսպանատան մէջ։ Այս առթիւ բաւական երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ գերման արտաքին գործոց նախարարին հետ, որ հրաւիրեալ էր։ Պառոն Էրէնթալ հինգշաբթի իրիկուն պիտի մեկնէր Պերլինէն, բայց ուրբաթ օրը ֆոն Պիւլով իշխանին ծննդեան տարեդարձն (58) ըլլալուն առթիւ, տրուելիք սեղանին ներկայ գտնուելու համար իշխանին հրաւէրն ընդունած ըլլալով՝ օր մը եւս Պերլին մնաց։ Այս առթիւ ուրբաթ առտու արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ Պ. Չիրշքիի հետ անգամ մը եւս տեսակցեցաւ և ցերեկուան ճաշն ըրաւ աւստրիական դեսպանին հետ, որուն կինն մերձաւոր մէկ ազգականուհին է Պառոնին։ Երեկոյին ներկայ գտնուեցաւ ֆոն Պիւլով իշխանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ տրուած հացկերոյթին, որուն մասնակից էր նաեւ Վիլհելմ կայսրը։ Պառոն Էրէնթալ նստաւ կայսեր ձախ կողմը և աջ կողմն ալ՝ Պիւլով իշխանը։ Այս սեղանին վրայ ալ բաժակաճառ չարտասանուեցաւ. Վիլհելմ կայսրը բաժակ պարպեց նախ Պիւլով իշխանին, ապա Պառոն Էրէնթալի և ապա Պերլինի աւստրիական դեսպանին կենաց։ Ճաշէն ետք Պառոն Էրէնթալ հրաժեշտ առնելով, աւստրիական դեսպանին հետ ուղղակի կայարան գնաց, ուր կը գտնուէին դեսպանատան պաշտօնեաները, ողջերթ մաղթելու համար նախարարին։ Պառոն Էրէնթալ գիշերուան ճեպընթաց կառախումբով մեկնեցաւ Պերլինէն ուղղակի Քարլսպատ, ուր կը գտնուէր Տիւկինն, և անոր հետ չորեքշաբթի իրիկուն Վիեննա հասաւ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Ուիլսըն, ամերիկեան պահածոյ միսերու մասին Ֆրանսայի մաքսային իշխանութեանց որոշման վրայ տեսակցութեան մը պահուն, յայտարարեր է թէ Մ. Նահանգներէն պահածոյ միսերու դէպ ի Ֆրանսա ներածումը երկար ատենէ ի վեր գրեթէ ոչինչ են։ Այդ մասին ֆրանսական օրէնքները այնքան խիստ են որ այլեւս հոն օգտակար շահաստան մը չկար ամերիկեան արտածմանց համար։ Երբ վաճառականութիւնը ենթարկուի Ֆրանսայի կառավարութեան պահանջած մանրազնին քննութեան, այդ պարագան տարեկան 25 միլիոն ֆր. պիտի արժէ։ Խորհրդականը յարեր է թէ այդ պարագան գործնական մասնաւոր արդիւնք մը պիտի չունենայ, հետեւաբար, տարակուսելի է որ Մ. Նահանգաց Խորհրդարանը արտօնէ այդքան մեծ ծախք մը։

ՖՈՆ ՊԻՒԼՈՎ ԻՇԽԱՆԻՆ ՃԱՌԸ

Թուաւ սա հեռագիրը ստացած է Հռոմի իր թղթակցէն.

Քաղաքական շրջանակներուն մէջ ընդհանրապէս գոհունակութեամբ կ'ընդունուի ֆոն Պիւլով իշխանին ճառը։ Այդ բանախօսութեան մէջ կը տեսնուի արդարացումը Իտալիոյ ուղիղ ընթացքին՝ հանդէպ իր դաշնակիցներուն և իր բարեկամութեանց. Նաեւ պաշտօնական պարսաւ մը մէկ քանի գերման լրագիրներու ջղագրգռութեանը։ Այսու հանդերձ Ճօրնալէ տ'Իդալիա մասնաւոր հրատարակութեան մը մէջ կ'ըսէ.— «Ֆոն Պիւլով իշխանին խօսքերը զգուշաւոր և նոյն իսկ ցուրտ շեշտ մը ունին։ Գերմանիոյ նախարարապետը խոստովանեցաւ թէ անգլեւիտալեան լաւ յարաբերութիւնները անհամապատասխան չեն Եռրեակ Զինակցութեան, սակայն միացածին վրայէն անցաւ։ Եռրեակ Զինակցութիւնը հաստատուն և անկեղծ ըլլալու համար պէտք է որ դաշնակից տէրութեանց միջեւ յարաբերութիւնները սիրալիր ըլլան։ Արդ, բաղձալի այդ սիրալիր հանգամանքը առաջ գալու երեւոյթը չունի ֆոն Պիւլով իշխանին ճառէն։»

ԱՆԳԼԻԱ

Գաղթային համաժողովին հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ ելմտական նախարար Պ. Ասքուիթ բացարձակապէս մերժեց ընդունիլ գաղթավայրերու նախարարներուն առաջարկութիւնները՝ գաղթավայրերու համար մաքսային նախապատիւ սակացոյցեր հաստատելու մասին։ Ուրեմն այդ ծրագիրը իբրեւ ջուրը ինկած կը նկատուի և համաժողովին ալ անյաջողութեան մատնուած իր երկու էական խնդիրներուն մէջ՝ բրիտանական մեծ Խորհուրդը և մաքսային միութիւնը։ Ելմտական նախարարը ըսաւ թէ համաժողովին վճռաքանութիւնները ուրիշ միջոցներ երեւան հանած էին՝ բարւոքելու առեւտրական յարաբերութիւնները բրիտանական տէրութեան զանազան մասերուն միջեւ, և մանաւանդ մասնաւոր բրաւ՝ Սուէզի ջրանցքէն կատարուած «թրանսիթ»ի տուրքերը զեղչելու կարելիութիւնը։

ԵՐԿՈՒ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ.—Պերլիներ Թակեպլաթ Պառոն Էրէնթալի մօտը գտնուողներէն կ'իմանայ թէ Պառոնը յայտարարեր է որ Վիլհելմ կայսեր ու ֆոն Պիւլով իշխանին հետ ունեցած և Իտալիոյ թագաւորին ու Պ. Տիթթոնիի հետ ունենալիք տեսակցութիւններէն ետքը կարելի չէ վախնալ միջազգային կնճռոտութիւններէ Լա Հէյի յառաջիկայ Դեսպանախորհուրդին մէջ. Նաեւ իր տեսակցութեանց մէջ հաստատեր է որ հակագերման կամ Եռրեակ Զինակցութեան դէմ գործակցութիւն մը չկայ։

ՓԱՐԻԶ.— Զրոյց կայ թէ Քոնկոյի խնդրոյն համար Լէոբոլտ թագաւորին կողմէ Բարիզի մէջ կատարած բանակցութիւնները չեն յաջողած։

—Պուլոներ-սիւր-Մէռի մօտ Լօռ չոգենաւը ընկղմեցաւ և 72 հոգի խեղդուեցան։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ Դահլիճը նոր դժուարութեանց հանդէպ կը գտնուի։

ՊԵՐԼԻՆ.—Մոնաքոյի իշխանին պատուանշան մը տրուելու խնդրոյն մէջ Վիլհելմ Բ. համամիտ չէ ֆոն Պիւլով իշխանին։

ՓԱՐԻԶ.— Էտուարտ թագաւորը Լոնտոն ուղեւորեցաւ։

ՔՈՐՖՈՒ.—Անգլիոյ թագուհին և աղջիկը՝ Վիքթորիա իշխանուհին Քորֆու ժամանեցին։

ՓԱՐԻԶ.— Պ. Քլէմանսօ ետ կեցաւ Երեսփ. Ժողովին ներկայացնելէ իր ծրագիրը «աշխատութեան դաշնակցութեան» դէմ, համամիտ գտնուելով կրթական նախարար Պ. Պրիանի և աշխատութեան նախարար Պ. Վիվիանիի, որոնք բացարձակապէս ընդդիմացած էին այդ ծրագրին ներկայացուելուն։

ՀՌՈՄ.— Վատիկան որոշեց որ Լէոն ԺԳ. Պապին աճիւնը առանց հանդէսի փոխադրուի Սէն-Ժան տը Լաթրանի եկեղեցին։

ՊԵՐԼԻՆ.—Կ'ըսուի թէ Աւստրիոյ ու Գերմանիոյ կայսրերը հեռագիրներ փոխանակեր են՝ Պառոն Էրէնթալի Պերլին այցելելուն առթիւ։

ՀՌՈՄ.— Ճօրնալէ տ'Իդալիա կ'ըսէ թէ Իտալիա զինաթափութեան խնդրոյն վրայ պիտի չվիճաբանի Լա Հէյի յառաջիկայ Դեսպանախորհուրդին մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սթանտարտ կ'ըսէ թէ Էտուարտ թագաւորը զբօսանքի համար կը կատարէ իր ուղեւորութիւնները, որոնք նպատակ չունին անգլեւլատինական դաշնակցութիւն մը կազմել Գերմանիոյ դէմ, վասն զի Անգլիա համակիր է Եռրեակ Զինակցութեան և բնաւ հակառակ չէ Գերմանիոյ օրինաւոր պահանջումներուն։

ՀՌՈՄ.—Նախարարապետ Պ. Ճոլիտտի ընդունեց գանձային նախարար Պ. Մաեստրանայի հրաժարականը՝ հիւանդութեան հետեւանքով։ Յաջորդը պիտի ըլլայ Պ. Լուցցատի։

ՍԵՆ-ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Կատարեալ համաձայնութիւն գոյացած ըլլալով, ռուսեւճարոնական առեւտրական դաշնադրութիւնը յառաջիկայ շաբթու պիտի ստորագրուի։

ՓԱՐԻԶ.— Ելմտական նախարար Պ. Քայյօ հաստատեց 1908ի ելմտացոյցին հաւասարակշռութիւնը՝ առանց փոխառութեան և առանց կարճ պայմանաժամով պարտամուրհակներ հրապարակ հանելու։

ՀՌՈՄ.—Սթրոմպոլի հրաբուխը մինչև վրդովիչ գործունէութիւն մը ցոյց կուտայ. մոխրի անձրեւը կը շարունակէ։ Լավան ամենէն շատ հիւսիսային կողմը կ'իջնէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռոյթէր մանրամասնօրէն կը հաղորդէ Պարսկաստանի և Գերմանիոյ միջեւ կնքուած համաձայնութեան մը պատճէնը, որ կը կրէ 1906 օգոստոս 1 թուականը։ Այս համաձայնութեամբ պարսիկ կառավարութիւնը յանձն կ'առնէ գերման դրամատէրներու խմբակ մը արտօնել՝ գերման պանքա մը հաստատելու Պարսկաստանի մէջ։ Կ'ըսուի նաեւ թէ Գերմանիա արտօնութիւն ձեռք բերած է Պարսկաստան մտցնել հիւսուածային ճարտարագործութիւնը։ Այս արտօնութիւնը պարսիկ կառավարութիւնը երկու տարի առաջ կ'ուզէր տալ ֆրանսացի դրամատէրներու խմբակի մը, բայց Անգլիոյ և Ռուսիոյ առաջարկներուն վրայ յետաձգուեցաւ։ Միւս կողմէ սակայն Վոլֆի գործակալութիւնը կ'ըսէ թէ բացարձակապէս սխալ է թէ Գերմանիա փորձած ըլլայ ֆրանսական քաղաքականութեան ծրագիրները խախտել և կը հաւաստէ թէ այս երկու գործերուն միջեւ ոչ մէկ կապակցութիւն կայ։

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐՁՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի Գատըգիւղ, Մէօտիւրսար ճատտէսի

Զատկի արձակուրդը կը լրանայ 25 ապրիլ չորեքշաբթի։

Գիշերօթիկ և ցերեկեայ աշակերտուհեաց վերամուտ և դասերու սկզբնաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ 26 ապրիլ հինգշաբթի։

Տարուան մէջ որ և է ժամանակ նոր աշակերտուհի կ'ընդունուի։ Բանակցութեանց համար դիմել ի վարժարան

Հիմնադիր-Տնօրէն

6—2 — Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.— Պետական Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Շէրիի վճռագիրներու միւմէյյիզ Մէհմէտ Խասա էֆ.ի որդին Ահմէտ Նէճիպ պէյ։

—Մաքսային Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Պալիքեսրի նախորդ գայմագամ Սիւատ պէյ։

—Ղալաթիոյ ներքին ապրանքներու մաքսատան Տնօրէն անուանուեցաւ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մաքսային ընդհանուր Տնօրէն Մեհմէտ պէյ, որուն յաջորդեց Պաղտատի մաքսային ընդհանուր Տնօրէն Հիւսէյին Հիլմի պէյ։ Բրէվէզայի մաքսային ընդհանուր Տնօրէն անուանուեցաւ Շգոտրայի մաքսային ընդհանուր Տնօրէն Նուրի պէյ, որուն յաջորդեց Երզրումի մաքսային ընդհանուր Տնօրէն Մազլում պէյ։ Անոր ալ յաջորդեց մաքսային վերատեսչութեան արձանագրութեանց դիւանին տեսուչ Իսմին պէյ։

—Պրուսայի նահանգին Էդրէմիտ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Խարբերդի նահանգին Աքչէտաղ գաւառակին գայմագամ Խալիտ Խալուսիվ էֆ. որուն յաջորդեց Նամրէվանի նախորդ գայմագամ Ահմէտ Րիւշտի էֆ.

—Անգլիոյ Բրէսթոլ քաղաքին մէջ նոր հաստատուած օսմ. պատուակալ հիւպատոսութիւնը յանձնուեցաւ հոն բնակող օսմ. հպատակ Ժոզէֆ Քէնարլիքէի էֆ.ի։

—Ատանայի նահանգին Պոզանթի գաւառակին նախորդ նիւպ անուանուեցաւ Քոզի Նախորդ Նիւպ Ահմէտ Նէճիպ էֆ.։ Սըվազի նահանգին Թէնոս գաւառակին նիւպ անուանուեցաւ Գավիքէնարի նախորդ Նիւպ Ալի Միւրթէզա էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ակրանկոսու Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Սերպիոյ Վեհ. Թագաւորին որդիներուն՝ Բարձր. Ժորժ և Աղեքսանտր իշխաններուն։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ ծովային Խորհուրդին նիզամ Տաիրէսիի նախագահ ֆէրիք Խալիլ փաշայի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ Բրուսիոյ արքայական պալատան աւագ երէց Տօքթ. Տրաեանտորի և երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ բողոքական կրօնական ժողովին նախագահ Լանտոլ երէցին։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Համիտիէ հեծելազունդերուն հրամանատար միրլիվա Ահմէտ փաշայի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սէլանիկի պանքային Եգիպտոսի ճիւղին առաջին Տնօրէն Պ. Ֆրեյտերիք Մայըէ Սինկիրի և երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ երկրորդ Տնօրէն Պ. Նոյմէ Տոնտէտի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Բէքիրի միւֆթի Ապտուրրահման էֆ.։

—Իմթիազի ոսկի և արծաթ շքադրամ՝ Լոյտի շոգենաւերուն ընդհանուր քննիչ Պ. Օկիւստ Պուքովիչի։ Լիազաթի արծաթ շքադրամ՝ Օտար Մամուլի Դիւանին քարտուղարներէն Օննիկ էֆ.ի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութեան արձանագրութեանց դիւանին տեսուչ կարգուեցաւ օգնականը՝ Նուրի պէյ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ թագաւորը իր 40րդ տարեդարձին առթիւ հաստատած շքադրամներէն հատ մը տուաւ Լոզոթէթ պէյի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ շքադրամին ընդունելութիւնը և գործածութիւնը։

ՆԱՒԱՅԻՆ ՊԱՀՈՒԱՍՏՐ.— Պետական Խորհուրդին ու Նախարարաց Խորհուրդին որոշմամբ որ վաւերացած է Կայս. Իրատէով, ծովափնտի հիւանդութիւնը բոլորովին անհետացնելու համար պատուաստի կայաններ պիտի հաստատուին Սուրիոյ, Երզրումի, Նէճտի, Պէյրութի, Ափրիկեան Տրիպոլսոյ, Մանաստրի ու Մուսուլի նահանգներուն մէջ։

ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց կարելի եղածին չափ փութով վերաշինել Սուլթանիէ վարժարանը։ Նախապէս կատարուած քննութեամբ մը 35,000 ոսկի ծախք հաշուուած էր, սակայն նոր քննութիւն մըն ալ պիտի կատարուի և մանրամասն տեղեկագիր մը պիտի պատրաստուի։ Ծախքին կէսը ելմտական նախարարութիւնը պիտի տայ և կէսն ալ կրթական նախարարութիւնը։

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Դատարաններու կազմակերպութեան Դ. և Ե. յօդուածները, պետական Խորհուրդին և Նախարարաց Խորհուրդին որոշմամբ, որ վաւերացած է Կայս. Իրատէով, հետեւեալ կերպով բարեփոխուած են.

Յօդ. Դ.— Վճռաբեկ ատեանին քաղաքային ճիւղը, ինչպէս նշանակուած է մասնաւոր կանոնագրին մէջ, սա պարտականութիւնները ունի.— Քաղաքային ու առեւտրական գործերու վերաբերեալ և վճռաբեկ ատեանին տրուած աղերսագիրներէն օրէնքին համապատասխան եղողները ընդունիլ. երբ վճռաբեկ ատեանին դիմելու պայմանաժամը աւարտած ըլլայ, կամ օրինական պայմանները թերի ըլլան և կամ քննութեան ներկայացուած վճռագրին պարունակած որոշումը կարելի չըլլայ վճռաբեկ ատեանին կողմէ քննել, որով աղերսագիրը անընդունելի նկատուի, մերժել այդ կարգի աղերսագիրները։ Քննել քաղաքային ու առեւտրական դատարաններու կողմէ պատրաստուած վճռագիրները և ժամանցումի, ձեռնհասութեան, իրաւասութեան և ուրիշ պահանջումներու մասին թէ՛ բացարձակ տրամադրութիւններով և թէ ուղղակի տրուած որոշումները վճռաբեկ ատեանին կողմէ քննուելու համար տրուած աղերսագիրները։ Պատժական ճիւղն ալ, իր օրինական որոշ պարտականութեանց համաձայն, կը քննէ եղեռնական գործերով զբաղող ու անոնց մասին վճիռ արձակող դատարաններու և ամբաստանիչ ատեանին կողմէ այդ տեսակ գործերու մասին բոլոր որոշումները և բացարձակ տրամադրութիւնները։

Յօդ. Ե.— Աղերսագիրներու ճիւղին պարտականութիւններն ալ հետեւեալներն են.— Ա. Յանցանքի և օրինազանցութեան համար ձեռնհաս դատարանին և ամբաստանիչ ատեաններու կողմէ տրուած ամէն տեսակ վճռագիրներու և որոշումներու դէմ ներկայացուած աղերսագիրները, եթէ օրինական պայմանաժամը անցուցած և կամ օրինական թերութիւն մը ունեցած ըլլալով անընդունելի նկատուին, մերժել։ Բ. Ընդունուած աղերսագիրներուն պարունակած յանցանքի ու օրինազանցութեան վերաբերող տրամադրութիւնները և որոշումները քննել։ Գ. Դրոշմաթուղթի դրամական տուգանքի վերաբերեալ որոշումները, ամբաստանիչ տեղեկագիրներու ջնջումը խնդրող աղերսագիրները և պատժական գործերու վերաբերեալ ձեռնհասութեան ու դատի փոխադրութեան վերաբերեալ աղերսագիրները քննելով գոյնս որոշումի մը ենթարկել։ Միայն թէ երբ վճռագրի մը մէջ թէ՛ եղեռնագործութեան և թէ յանցանքի ու օրինազանցութեան նկատմամբ բացարձակ տրամադրութիւններ ըլլան, այդ տեսակ վճռագիրներուն յանցանքի ու օրինազանցութեան վերաբերեալ կէտերն ալ եղեռնագործութեան վերաբերեալ վճիռներուն հետեւելով պատժական ճիւղին կողմէ կը քննուին։

4 ըպիւլէվվէլ 1325
4 ապրիլ 1323

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Եորկիոս թագաւորին անուան տօնախմբութեանը առթիւ, երէկ Բանայիա եկեղեցիին մէջ գոհաբանական աղօթքներ կատարուեցան և յետոյ դեսպանատան մէջ շնորհաւորական ընդունելութիւններ տեղի ունեցան։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Կայս. անձնական սպայակոյտին հրամանատար Միւշիր Ապտուլլահ փաշա և Խարիճիէի արարողապետի օգնականներէն Մէհմէտ պէյ, երէկ, հելլենական դեսպանատունը երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին։ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին թարգմաններն ալ նոյն նպատակով հելլենական դեսպանատունը գացին։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ երկաթուղիին ընդհանուր Տնօրէն Պ. Հիւկնէն երէկ Վիեննա ուղեւորեցաւ։

ԳԻԼ մէջ (Գերմանիա) օսմ. կառավարութեան հաշւոյն շինուող Բէյքր Շէվքիր թորփիլանակ-յածանաւակը մօտերս ծովը պիտի իջնուի։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ. Զինովիէվ մօտերս Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի արձակուրդով։

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Ներքին գործոց նախարար Մէմտուհ փաշա հարկ եղած միջոցները ձեռք առնէ՝ միսի գիներուն բարձրացումը արգիլելու համար և քաղաքապետ Րէշիտ փաշա ալ այդ մասին խորհրդակցի Ն. Վսեմութեան հետ. Նաեւ տրուելիք որոշումները փութով գործադրուին։

ՊՈՒԽԱՐԷՍԹԻ մէջ հրատարակուող Օրիան լրագրին տէրը՝ Նիքոլայիտիս էֆ. գիրք մը հրատարակած է, թուելով Վեհ. Սուլթանին բարեբաստիկ դահակալութենէն մինչեւ հիմա կառավարական վարչութեան զանազան ճիւղերուն մէջ իրագործուած մեծամեծ կատարելագործութիւնները։

ԿԱՑՍ. ՇՆՈՐՀ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց օրինական տրամադրութենէն աւելի ամսաթոշակ յատկացնել և իբրեւ նուէր հազար հինգ հարիւր ղրուշ տալ ընտանիքին Դ. զօրաբանակին պատկանող Իպրահիմ անուն զինուորի մը, որ աւազակներու հետ կատարուած ընդհարումի մը պահուն մեռած է։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ նոր կանոնագիրը, որուն գործադրութիւնը հրամայած է Կայս. Իրատէ մը, տպագրուելով զրկուեցաւ ոստիկանութեան բոլոր պահականոցներուն և կիրառումը սկսաւ։

ԹՈՒՐՔՔՈՒԱՆԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ.— Պուքէշի օսմ. պատուակալ ընդհանուր հիւպատոս Պ. Վաքսէլէր որ Կ. Պոլիս եկած է՝ Թուրքքուանի արուեստահանդէսին յանձնաժողովին կողմէ պատրաստել տրուած պատւոյ ոսկի շքադրամը յոտս կայս. Գահոյից մատուցանելու, չաբաթ օրը պելճիական դեսպանատան առաջին թարգմանին հետ Բ. Դուռը երթալով այդ շքադրամը և արուեստահանդէսին մէջ ցուցադրուած օսմ. ապրանքներու գնահատման վկայագիրները յանձնեց արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի։

ԶԱՏԿԻ տօնին առթիւ, երէկ առտու, հանդիսաւոր արարողութիւններ կատարուեցան Հայ-Հռոմէականաց, Ցունաց, Պուլկարաց և Ասորիներու պատրիարքական եկեղեցիներուն մէջ, նաեւ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Կայս. արեւշատութեան համար։

— Ցունաց Ս. Պատրիարքը, մետրապոլիտներէն շրջապատուած, երէկ առտու հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց Ֆէնէրի մայր եկեղեցիին մէջ։ Ներկայ էին օրթոտոքս տէրութեանց դեսպանները։ Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ թափոր մը կատարուեցաւ. յետոյ եկեղեցւոյ բակին մէջ Տ. Եոաքիմ Ս. Պատրիարքը հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըրաւ Կայս. արեւշատութեան համար։ Բոլոր ներկաները «Բատիշահըմ չօք եաշա» գոչեցին։ Բիչ վերջը շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան Պատրիարքարանի սրահին մէջ և Ս. Պատրիարքը ոսկեզօծ և կարմիր հաւկիթներ նուիրեց ներկաներուն։

— Բերայի Բանայիա եկեղեցւոյն եպիսկոպոս Տ. Աքաթանճելոսի նախագահութեամբ եկեղեցական թափոր մը, երէկ առտու, կալաթա Սէրայի առջեւ գնաց և հոն դիմաւորուեցաւ կառավարիչ Համտի պէյի, ոստիկան-զինուորներու հրամանատար Հիւսէյին փաշայի և ուրիշ պաշտօնեաներու կողմէ։ Եպիսկոպոսը հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըրաւ Կայս. արեւշատութեան համար։

— Ցունաց Ս. Պատրիարքին կողմէ պատրաստել տրուած չէօրէքներ ու հաւկիթներ, երէկ, Կայս. Պալատ մատուցուեցան գործակատար Իքիլատիս էֆ.ի կողմէ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱՆ ու հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշա, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, կիրակի Կայս. Պալատ գնաց և իր հիւանդութեանը միջոցին ցոյց տրուած Կայս. հոգածութեան համար երախտագիտութիւն մատոյց։ Յետոյ Բ. Դուռը երթալով ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհուրդին։

ԽԷՏԻՒԼԼԷԶԻ առթիւ, երէկ, գառնուկի միս և ուրիշ կերակուրներ տրուեցան զինուորական վարժարաններու ուսանողներուն ու զինուորներուն։

ԿԱՊԵՐՏՆԵՐ.— Եւրոպայէն տասնըհինգ հազար ոսկիի յանձնարարութիւն եղաւ Իզմիրի կապերտի վաճառականներուն՝ պարսկական կապերտներու գոյներուն ու նկարներուն համապատասխանող կապերտներ պատրաստելու համար։

ՌՇՏԻԱՏԻԷ վարժարանին անասնաբուժական ճիւղին ախտաքննութեան հիւանդանոցը բացուած ըլլալով, ընտանի անասնոց ամէն տեսակ հիւանդութիւնները ձրիաբար պիտի դարմանուին և ամէն օր ժամը 5½էն ետքը վիրաբուժական գործողութիւններ պիտի կատարուին։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն համար 200,000 հատ դրամթիւ և 10,000 հատ փողոցի անուններ պարունակող տախտակներու մատակարարութիւնը, շինուած նմոյշներու համաձայն, նուազուրդի դրուած է ապրիլ 20էն մինչեւ մէկ ամիս։ Նուազուրդը աւարտելէն քառասնըչորս ժամ ետքը հարիւրին հինգ պակասով վերջնական որոշումը պիտի տրուի։ Փափաքողները, դադարի օրերէն զատ, ամէն օր պէտք է դիմեն նոյն նախարարութեան մէջ կալուածատուրքի գանձման վարչութեան։

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հանգստեան թոշակի մնացկին վերատեսուչ Սաատէտտին փաշա իմանալով որ Սըվազի նահանգին Պինեան գաւառակին մէջ վախճանեալ զինուորական տեղակալի մը աղջիկը՝ Խատիճէ հանըմ տասը տարիէ ի վեր թոշակ չէ ստացած և թէ տեղւոյն դատարանին անդամներէն Մէհմէտ էֆ. իւրացուցած է այդ թոշակները, պէտք եղած միջոցները ձեռք առաւ, որով այդ անձը պաշտօնէ դադրեցուցուեցաւ և դատաստանի պիտի ենթարկուի։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Պաշտօնական ազդ մը կը ծանուցանէ թէ առեւտրական երկրորդ դատարանը ապրիլ 21էն սկսեալ սնանկ հռչակած է Պոլիս, Սուլթան Համամ, Մէյտանճըք, 19 թիւ խանութը հաստատուած համիմներու են. վաճառական Ժ. Ս. Պոզոն և Ընկերութիւնը։ Դատարանին օգնական-անդամ Նանքօ էֆ. ժիւմ դոմիսէր և փաստաբան Սէլիմ Հիւսնի ու Ալիք էֆ.ները և սեղանաւոր Պ. Մարքօ Պէրէգէնեթ առժամեայ սէնտիք կարգուած են։

ՑՈՐԵՆԻ ԱՌԱՔՈՒՄ.— Քաղաքապետութիւնը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, մերժած էր հացագործներու պահանջումը՝ հացի գինը բարձրացնելու մասին։ Այդ առթիւ մասնաւոր պաշտօնեաներ զրկեց Ընկիւրի, Գոնիա ու Ատալիա, ցորեն զրկել տալու համար Կ. Պոլիս։ Այդ կերպով շաբաթ օրը 40,000 քիլէ ցորեն բերուեցան Կ. Պոլիս և ուրիշ տեղերէ ալ հետզհետէ պիտի զրկուին։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը, Գումգաբուէն և Այոթէֆանոսէն զատ, Պաքրիքէօյի, Տէմիրխանէի և Սամաթիոյ առջեւ ալ մէյմէկ նաւամատոյց պիտի շինէ՝ մինչեւ եօթը ամիս։ Այոթէֆանոսի շոգենաւային երթեւեկութիւնները յուլիսին պիտի սկսին։

ԳԱՌՆՈՒԿՆԵՐ.— Անցի օրը և երէկ Պանտրմայէն ու Պրուսայէն Կ. Պոլիս բերուեցան 1925 գառնուկներ։

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ատեանին նախագահը տասը օր պայմանաժամ տուած է ասկէ առաջ Սալմաթոմրուքի մէջ իր հօրաքրոջ՝ Աղաւնիի տունը բնակող և Բէժիի մէջ աշխատած 17 տարեկան Սեդրաք Խաչիկ Պուղտայեանի, որ Աղեքսանդրիա փախած և խռովարարներու միացած ըլլալուն համար ամբաստանուած է. Այդ անձը ոչ որոշեալ պայմանաժամին եթէ չներկայանայ, իբրեւ օրէնքին անսաստող նկատուելով, ի բացակայութեան պիտի դատուի, քաղաքային իրաւունքներէ պիտի զրկուի և ստացուածքները պիտի գրաւուին։

ԴԱԼԱԹՐՈՑ Պէյզատէ փողոցը արարթըման մը բնակող ռումանացի ընտանիքի մը երեք տարեկան աղջիկը, անցի օրը, պատուհանէն դուրս նայած ատեն հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով փողոց ինկաւ և գանկը ջախջախուելով վայրկենապէս մեռաւ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղիին 16րդ շաբթուան հասոյթը իւրաքանչիւր քիլօմեդրի համար սապէս եղաւ.— Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլոմեդր) 7,948 ֆր., նախորդ տարիէն 556 աւելի և միւս շաբաթներէն ալ 1056։ Էսկիշէհր-Գոնիայի գիծ (445 քիլոմեդր) 4,714, նախորդ տարիէն 3,498 աւելի և միւս շաբաթներէն 127 պակաս։

ՄԱՍԻՍ գրական շաբաթաթերթի Զատկի թիւը հրատարակուեցաւ հետեւեալ ճոխ բովանդակութեամբ.— Հայ եկեղեցականութիւնը.— Մուշեղ Եպիսկոպոս։ —Պերպէրեանի վերջին գրուածքը. Ռ. Ց. Պերպէրեան —Խմբար Շահին հայ նկարիչը։ Լ. Մը Վէհեան. Արտաշէս Յարութիւնեան։— Իտալական գրականութեան էջեր. Տօմինօ։—Նոր Տարիի յուշ. Թլկատինցին։—Հրաժեշտի իրիկուն. Մերուժան Պարսամեան։—Սիրոյ թաղումը. Միսաք Մեծարենց։ Հոգիս. Ռուբէն Զարդարեան։ Շատ կեանքն։ Քրոնիկ։—Մասիսի բաժանորդագրութիւնը ունի հրապուրիչ պարգեւներ։ Զրկենմոյշ՝ փափաքողներուն։ Հասցէ՝ Պոլիս, Ղալաթիա, Գուրշունլու խան, թիւ 7։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԶԱՏԿԻ ՏՕՆԸ

ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐԳԵՒ

Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած ըլլալով հրամայել որ, Զատկի տօնին առթիւ [illegible]

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

[illegible]

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

[illegible]

առաջնորդուած վեր ելաւ, Ս. Պատրիարքն ու Ս. Էկզարքը ջերմապէս ողջագուրուեցին զիրար. յետոյ բազմեցան դահլիճին ճակատը, ուր փոխադարձաբար ներկայացուցին ներկաները: Կէս ժամու սիրալիր տեսակցութենէ ետք, Ս. Էկզարքը դարձեալ ողջագուրուելով Ս. Պատրիարքին հետ, միեւնոյն հանդիսաւորութեամբ իջաւ Մայր եկեղեցի, ուր աղօթեց և մեկնեցաւ իր հետեւորդներուն հետ:

⁂ Կանխապէս եղած զեկուցման մը համաձայն, թէեւ երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ կը սպասուէր որ Հայ-Հռոմէականաց Կ.-Պատրիարքն եւս ժամ 8½ին շնորհաւորութեան գար մեր Ս. Պատրիարքին, սակայն այս այցելութիւնը տեղի չունեցաւ: Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանէն մեր առած տեղեկութեանց նայելով, Տ. Սապպաղեան Սրբազան՝ Պուլկարաց Ս. Էկզարքը և դեսպանատանց ներկայացուցիչները ընդունելու զբաղած ըլլալով, այսօրուան յետաձգած է իր շնորհաւորական այցելութիւնը: Ամէն պարագայի մէջ, լաւագոյն պիտի ըլլար ժամանակին իմացնել այս յետաձգումը մեր Պատրիարքարանին:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

Ժամը 7ին սկսան պաշտօնական ընդունելութիւնք Պատրիարքարանի մեծ դահլիճին մէջ, ուր Ս. Պատրիարք Հայրը՝ վեղար ի գլուխ կեցած էր, իր շուրջը ունենալով Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. Ճէվահիրճեան, Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէօմիւշճեան, Տ. Մկրտիչ եպիսկ. Վեհապետեան, Տ. Յակոբ Աչոտ եպիսկ., Տ. Բաբգէն Ծ. վրդ., Տ. Զաւէն Ծ. վրդ., Տ. Եղիշէ Ծ. վրդ. Չիլինկիրեան, Տ. Գրիգորիս Ծ. վրդ. Պալաքեան, և այլ քարոզիչ վարդապետներ: Նախևառաջ խօսք առաւ Քաղ. Ժողովոյ դեր-ատենապետ Տիրան պէյ Աչնան և հետեւեալ իմաստով բերանացի բանախօսութիւն մը արտասանեց.

«Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց. օրհնեա՛լ է Յարութիւն Քրիստոսի.— Այս մաղթանքով է որ բոլոր Քրիստոնեայք զիրար կը շնորհաւորեն Զատկական տօնին առթիւ, և նուաստս ալ պարտք կը համարիմ ինձ՝ Ս. Յարութեան տօնը շնորհաւորել Ձեր Սրբազնութեան, առողջ կեանք և երկար տարիներ մաղթելով: Սոյն նուիրական առիթէն օգուտ քաղելով, կուգամ նաեւ, յանուն Ազգ. Կեդր. Վարչութեան, իմ երախտագէտ շնորհաւորութիւններս մատուցանել Ձեր Սրբազնութեան բարի, խոհուն և խելացի մատակարարութեան համար որուն օգտակար արդիւնքները բացայայտ յայտնի են ամենուս: Այդ բարի մատակարարութեան անցեալ տասնամեայ շրջաններուն մէջ յառաջ բերած արդեանց վրայ խօսիլ աւելորդ է, վասն զի ամէնքս ալ քաջ տեղեակ ենք անոնց: Գալով Ծննդեան տօնէն մինչեւ Ս. Զատիկ սահած սա մէկ քանի ամիսներուն, պէտք է յիշեմ որ տարիներէ ի վեր Ազգ. Կեդրոնական Վարչութիւնը զբաղեցնող Երուսաղէմի խնդիրը Ձեր Սրբազնութեան անկողմնակալ ու իմաստուն նախագահութեան ներքեւ, ընդհանուրին գոհունակութեան արժանի եղանակով գտած է իր լուծումը: Ոչ նուազ ուշագրաւ է նաեւ Պատրիարքարանի ելմտական կացութեան բարւոքումը և լաւագոյն դրութեան մը վերածուիլը, որ ապագային նոյն օրինաւորութեամբ շարունակուելու ամէն ապահովութիւն կ'ընծայէ, Ձեր Սրբազնութեան ձեռնհաս հսկողութեան ներքեւ: Գոհացուցիչ է նաեւ Ազգ. Հիւանդանոցի բարւոք վիճակը, նորակառոյց շէնքերուն բացումովը, և մանաւանդ վերջին անգամ շնորհուած Կայսերական բարձր Իրատէն՝ Որբանոցին շինութիւնը արտօնող, որ երախտագիտութեամբ իմացուեցաւ: Այս մեծ շնորհն եւս Ձեր Սրբազնութեան ջանից և դիմումներուն արդիւնքն է, ինչպէս արդէն Պատրիարքական Աթոռը բարձրանալնէդ ի վեր Ձեր Սրբազնութեան աշխատութեանց կէտ նպատակին եղած է՝ մեր ամենասիրելի և բարեգութ Վեհ. Կայսեր և Ն. Կ. Վեհափառութեան բարեխնամ Կառավարութեան անհուն վստահութեան արժանանալ ու արժանացնել Ձեր Հօտը: Ուստի, ի դիմաց Ազգ. Կեդ. Վարչութեան, երախտագէտ շնորհակալութիւններ կրկնելով Ձեր Սրբազնութեան, խնդրենք որ ամենակարողն Աստուած երկար կեանք ու երջանկաւէտ տարիներ պարգեւէ մեր ամենասիրելի, բարեխնամ և բարեգութ Վեհապետին, Օգոստափառ Ապտ-իւլ-Համիտ Կայսեր, և աղօթենք միաբերան Ն. Կ. Վեհափառութեան արեւշատութեան համար:»

Բոլոր ներկայք միաբերան «ամէն»ներով ձայնակցեցան այս մաղթանաց և ջերմապէս ծափահարեցին:

Ս. Պատրիարքը շնորհակալութիւն յայտնելով Աչնան Տիրան պէյի բարեմաղթութեանց համար, սապէս պատասխանեց.—

«Քրիստոսի Յարութեան տօնը ամէն Քրիստոնեայք կը տօնեն այսօր ընդհանուր ուրախութեամբ, տեսնելով ի նա՝ մահուան մէջ կեանք, երեւոյթին մէջ իրականութիւն, զոր կը ներշնչէ «Ես եմ յարութիւն և կեանք» խօսքը: Ըստ այսմ, իրաւամբ է որ մենք ալ բոլոր քրիստոնէից հետ կը տօնենք այս հրաշափառ տօնը, որուն առթիւ կը մաղթեմ որ Աստուած ամենուս ալ շնորհաւոր ընէ այս մեծ տօնը և արժանացնէ երկարատեւ կեանքի մը ու երջանիկ Զատիկներու: Քրիստոս մեզի պայման դրաւ որ մեր կեանքի տեւողութեան մէջ միշտ ջանադիր ըլլանք օգնել մեր ընկերոջ ու կատարենք մեր մարդկային պարտականութիւնները, որովհետեւ միմիայն աշխարհի ստեղծագործութիւնն էր որ կատարուեցաւ առանց արարածին աջակցութեանը, որ գոյութիւն չունէր տակաւին. անկէ ի վեր, աշխարհի ամէն գործոց մէջ մարդուն աշխատութիւնը անհրաժեշտ է. ամէն անհատ պէ՛տք է կատարէ իր պարտականութիւնը իմաստուն և խոհական կերպով: Մեր հանրային ու վարչական գործերուն մէջ ալ նոյն փոխադարձ աջակցութիւնը անհրաժեշտ է. մեր բոլոր ժողովները, Խորհուրդները ամբողջական մարմին մը կը կազմեն որոնց հետ համերաշխաբար կ'աշխատի Պատրիարքը, և ինքը թերեւս աւելի օգնող է քան յօգնող: Ուրախ եմ տեսնելով որ մեր վարչական բոլոր ժողովներուն և անոնց ստորադաս մարմիններուն և ամբողջ համայնքին աշխատութեան մէջ խոհականութիւն և լրջութիւն կայ, և մեր եկեղեցական ու կրթական գործերը կ'ընթանան բարւոք կերպով, ընդ հովանեաւ մեր Վեհ. Կայսեր: Ն. Վեհափառութիւնը Իր բարձր վստահութիւնը պահած է հայ ազգին վրայ և Իր հայրական հովանին անպակաս կ'ընէ: Կայսերական բարձր հոգածութեան փայլուն ապացոյցներէն մէկը եղաւ այն բարձր Իրատէն որուն շնորհիւ տարիներէ ի վեր գաւառներու մէջ չարձանագրուած անձերու գիղեալ զինուորական տուրքերը շնորհուեցան, որուն համար երախտագիտական Ուղերձ մը մատուցինք յատուկ Կայս. Գահոյից: Հետեւապէս, մենք որ կը վայելենք միշտ մեր Վեհ. Կայսեր շնորհները, այս հանդիսաւոր օրուան մէջ եւս աղօթենք Ն. Կ. Վեհափառութեան արեւշատութեան համար:

«Գալով մեր ներքին եկեղեցական, ու կրթական գործերուն, մեծ բան մը չունիմ ըսելիք անոնց մասին, քանի որ Ծնունդէն մինչեւ Զատիկ միջոցը շատ կարճ է և Ծնունդին պարզեցի ձեզ արդէն անոնց վիճակը: Երուսաղէմի խնդիրը, որուն ակնարկեց Վարչութեան ներկայացուցիչը պահ մը առաջ, իրաւ է թէ իր լուծումին մօտեցած է գրեթէ, բայց սա ստոյգ է որ խնդիրը իր լուծումը գտնելէն ետքն ալ պարտքը պիտի մնայ միշտ, զի կարծես թէ մեր ազգը պարտականութիւն ունի շարունակ Երուսաղէմի պարտք վճարելու:

«Գալով մեր Պատրիարքարանի ելմտական կացութեան, վերջերս տրուած Վարչական որոշումներուն գործադրութեամբ որոնք ծանօթ են ձեզ, անգամ մը եւս հաստատուեցաւ թէ մեր մատակարարութեան մէջ զեղծում չկայ, այլ բաց մը միայն: Պատրիարքարանը, իր բազմատեսակ յարաբերութիւններով, ծախքերով, պաշտօնէութեամբ, տարեկան 5000 ոսկիի պիւտճէ մը միայն ունի որ կատարուած աշխատութեան համեմատութեամբ՝ շատ համեստ է: Վստահ ենք որ ազգը պիտի հոգայ միշտ այդ պիւտճէն, քանի որ մեր հասոյթի միակ աղբիւրը ինքն է միայն, և միշտ իր քսակին կը դիմենք ու պիտի դիմենք. Ժողովրդական առածին յիշած «ալիւրի պարկին» կը նմանի ազգին բարեգործութիւնը որ երբեք չսպառիր ու մի՛շտ բան մը կ'արտադրէ: Պատրիարքարանը հասոյթի երկու աղբիւր միայն ունի. անուղղակի տուրքը, որ մեծ բան չարտադրեր և ի հարկին միայն կը տրուի, վասն զի չենք կրնար ըսել թէ «առուծախ կատարեցէք կամ ամուսնացէք որ տուրք վճարէք Կեդր. Սնտուկին», և ուղղակի տուրքը, 100էն 25 ղրշ.ի, երեք աստիճանի որոշուած, որուն վրայ այս անգամ Վարչական որոշմամբ աւելցուցինք նաեւ 12½ական ղրշ.ի տուրք մը, համեստ կացութեան տէր անհատներու համար: Կը յուսանք, սիրելիք, որ ամէն հայ անհատ կը փութայ ճանչնալ իր այս նիւթական պարտականութիւնը հանդէպ Պատրիարքարանի որուն գործերուն բարւոք մատակարարութիւնը այդ գանձումներէն կախում ունի: Վարչութիւնը ամէն բան քննեց մանրամասնօրէն և ինձ յանձնեց ելմտական գործառնութեանց անմիջական հսկողութիւնը:

«Գալով Որբանոցին, որուն շինութեան Կայս. բարեհաճ Իրատէն շնորհուեցաւ, այդ շինութեան համար 5000 ոսկի ունինք՝ Գարակէօզեան կտակէն. բայց անոր մատակարարութեանը համար տարեկան քանի մը հազար ոսկի պիտի աւելնայ Հիւանդանոցի պիւտճէին վրայ: Արդ, ինչպէս ամէն առիթներու մէջ, այս բարեգործական պէտքին ալ ժողովուրդն է որ պիտի հանէ իր նուիրատուութիւններով: Մենք մեր կարողութեան չափով կ'աշխատինք կանոնաւոր ու շէն վիճակի մէջ պահել եկեղեցի, դպրոց, որբանոց, հիւանդանոց, և ազգը կ'օգնէ. և Աստուած պարգեւէ ամենուս ուղիղ միտք, խոհական ընթացք և լուրջ աշխատութիւն»:

Ս. Պատրիարքը իր բանախօսութիւնը վերջացուց ջերմագին բարեմաղթութիւններով: Յետոյ, ներկաները Ն. Սրբազնութեան աջը համբուրելով և իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելով, մեկնեցան:

⁂ Երէկ, Զատկի տօնին առթիւ, Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորութեան եկող բազմութիւնը, որ ներկայ գտնուեցաւ բանախօսութեանց, կը կազմէին Կրօն. և Քաղ. Ժողովի անդամներ, Տեսուչ Խորհուրդներու, Խնամակալութեանց, Հոգաբարձութեանց, Թաղ. Խորհուրդներու ներկայացուցիչներ, քարոզիչ վարդապետներ և աշխարհական դասի ստուար բազմութիւն մը: Ս. Պատրիարք Հօր աջակողմը կեցած էին, եկեղեցականներէն՝ Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. Ճէվահիրճեան, Տ. Մկրտիչ եպիսկ. Վեհապետեան, Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէօմիւշճեան, Տ. Յակոբ եպիսկ. Աչոտ, Տ. Տ. Բաբգէն, Զաւէն, Ղեւոնդ Դուրեան, Գրիգորիս, Եղիշէ Ծ. Վրդ.ները: Իսկ Ն. Սրբազնութեան ձախակողմը կեցած էին Տիրան պէյ Աչնան, Տօքթ. Տիգրան պէյ Աճէմեան, Սիսակ Ֆէրիտ պէյ, Բարսեղ էֆ. Մանուկեան, Զարմայր էֆ. Ճշմարտախօսեան, Մելքոն էֆ. Նազլեան, Ստեփան էֆ. Կուրտիկեան, Տօքթ. Յ. Թօփճեան էֆ., Տօքթ. Զարդարեան, Արմենակ էֆ. Ինճէեան, Թումիկ էֆ. Սուրէնեան, Յակոբ էֆ. Համամճեան, Պետրոս էֆ. Կարապետեան, Աւետիս էֆ. Սուրէնեան, Կարապետ էֆ. Սօլախեան, Յակոբ էֆ. Պօչնաքեան, Հ. Տէր-Ներսէսեան էֆ., Կարապետ էֆ. Այճեան, Մաքսուտ էֆ. Խիւտավէրտեան, Մարկոս էֆ. Նաթանեան, Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը՝ իրենց գլուխ ունենալով Թէլեան և Խաչատուրեան էֆ.ները, գործակատար Արիս էֆ.ն ու Մելիքեան Մկրտիչ էֆ.ն, բոլոր հայ թերթերու ներկայացուցիչները, Քրիստինէ մայրապետը եայլն:

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀՕՐ
ՅՈՒՆԱՑ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ

Այսօր Ս. Պատրիարք Հայրը, ժամը 6½ին ուղեկցութեամբ Տ. Գաբրիէլ և Տ. Գրիգորիս Սրբազաններու և Քաղաքական Ժողովոյ անդամներէն Տիրան պէյ Աչնանի և Յարութիւն Ասլանեան էֆ.ի և առաջին գործակատար Արիս էֆ. Ֆէսճեանի, երեք կառքերով, որոնց վրայ մէյմէկ քարապան նստած էին, գացին Ֆէնէրի Յունաց Պատրիարքարանը զատկական այցելութեան: Յունաց Պատրիարքարանի արտաքին դուռնէն մինչեւ սանդուխներուն գլուխը շարուած քահանաները ամէնէն առաջ դիմաւորեցին Ս. Պատրիարք Հայրը, ապա սանդուխներուն վրայ երկու կողմ մինչեւ արտաքին սրահին դուռը շարուած արխիմանտրիտները կամ վարդապետները. արտաքին սրահի դուռնէն մինչեւ ներքին մեծ սրահին դուռը կեցած էին մետրապոլիտներ որոնք յարգանօք ողջունեցին Ն. Ամենապատուութիւնը: Յունաց Ս. Պատրիարքը մեծ սրահին դրան առջեւ դիմաւորեց Ս. Պատրիարք Հայրը և երեք անգամ ողջագուրուեցան: Ապա վայելուչ հիւրասիրութիւններ եղան. անուշ և սուրճ հրամցուեցաւ: Կէս ժամու չափ սիրալիր տեսակցութենէ մը ետքը Յունաց Ս. Պատրիարքը Տ. Եօաքիմ պատրիարքական ոսկեզօծ հաւկիթներ բաժնեց ներկաներուն իր ձեռքով: Ս. Պատրիարք Հայրը ապա հրաժեշտ առնելով նոյն հանդիսաւորութեամբ մեկնեցաւ Յունաց Պատրիարքի փոխանորդին ուղեկցութեամբ: Պատրիարքարանի դրան առջեւ կեցած էին յոյն դպիրներ խաչով և խաչվառով, որոնք ներդաշնակ երգեցողութեամբ Ս. Պատրիարքը Ֆէնէրի Պատրիարքարանի եկեղեցին առաջնորդեցին, ուր Ն. Ամենապատուութիւնը համբուրեց 1. Ս. Աստուածածնի հրաշագործ պատկերը, 2. Քրիստոսի սիւնը և 3. Ս. Եւփիմէի մարմինը և ապա տիեզերական Պատրիարքին աթոռը ելլելով, հոն հաւաքուած խուռն բազմութեան զատկական այցելութեան առթիւ հետեւեալ օրհնութեան և ողջոյնի խօսքերը ուղղեց հայերէն լեզուով.—

«Ես եմ յարութիւն և կեանք, ըսաւ Յիսուս երբ Ղազարոսին գերեզմանին վրայ կանգնած անոր սգակիր քոյրերը կը մխիթարէր, բայց անոնք որ Յիսուսի յարութիւնը դեռ տեսած չէին, վարանմամբ կը լսէին. մենք անոնցմէ բախտաւոր՝ Յիսուսի յարութիւնը գիտցած և իմացած, ընդունած և հաւատացած ենք և առանց վարանման համոզուած ենք թէ միշտ և ամէն ատեն յարութիւնն ալ կեանքն ալ ինքն Քրիստոսն է: Աշխարհի մէջ ամէնէն կարեւոր և ամէնէն ազնիւ բանը գոյութիւնն ըլլալով, մեր գոյութեան դադարումը ամէնէն յուսահատ և ամէնէն աղեկտուր բանը եղած պիտի ըլլար, եթէ հոգեւոր վերանորոգութեան յոյսը անոր մէջ չպարունակուէր. եթէ յարութեան տօնը մեր կրօնքին ամէնէն փառաւոր օրն է, յարութեան գաղափարն ալ մեր ամէնէն մեծ մխիթարութիւնն է: Յարութիւնը մեր կեանքին, մեր կենցաղին, մեր գործերուն ամէնէն սփոփիչ խորհուրդն է, որ կորուստին և դադարման և մահուան մէջ, հոգւոյ վերակենդանութեան յոյսը կը ներշնչէ. հաւկիթն իսկ զոր իբր խորհրդանշան կը գործածենք մեր տօնին, անկենդանութեան երեւոյթին ներքեւ պարունակեալ կրօնական կեանքն է: Խնդանք և խնդակցինք, սիրելիք, Քրիստոսի յարութեան յիշատակով, մխիթարուինք և մխիթարենք Քրիստոսի յարութեան աւետիսով, եկեղեցիներ իրարու, եկեղեցւոյ պաշտօնեաններ իրարու, եկեղեցւոյ հաւատացեալներ իրարու այդ Ս. ողջոյնը հաղորդենք և միշտ յուսով ու լուսով կրկնենք «Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց, օրհնեալ է յարութիւն Քրիստոսի»: Մաղթենք որ մեր եկեղեցիներն այդ հաւատքին վրայ անսասան պայծառանան, աղօթենք որ բոլոր եկեղեցականք և աշխարհականք, այդ հաւատքով զօրանան, Տէր Յիսուս, զօրութիւն պարգեւէ ձեր մեծի Հովուին, տիեզերաշնորհ Պատրիարքին, Տէր Աստուած երկար օրեր պարգեւէ մեր ամենուն Օգոստափառ Վեհապետին, Որոյ հովանւոյն ներքեւ մեր եկեղեցիներ և մեր հասարակութիւններ ազատ են և կ'ապրին, ամէն»:

Ս. Գործակատար Արիս էֆ. Ֆէսճեան կարդաց Ս. Պատրիարք Հօր ողջոյնի յունարէն սահուն թարգմանութիւնը: Ս. Պատրիարքը «պանպանիչ»ով փակեց ընդունելութեան չքեղ հանդէսը, որ երկու քոյր Եկեղեցիներու բարեկամական յարաբերութեան լաւագոյն գրաւականն է և ապա հրաժեշտ առնելով զինք առաջնորդող Տ. Եօաքիմ Պատրիարքի փոխանորդէն և այլ հոգեւորականներէ, նոյն հանդիսաւորութեամբ Ֆէնէրէ մեկնեցաւ իր ուղեկիցներուն հետ:

ՀԱՆԳԻՍՏ
ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ Ս. ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ
Տ. ՊԵՏՐՈՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

Ցաւով կ'իմանանք թէ Սեբաստիոյ ծերունազարդ առաջնորդը, Տ. Պետրոս արքեպիսկոպոս, ի Տէր հանգեր է Զատկի կիրակի առաւօտուն: Նոյն օրը, տեղւոյն առաջնորդարանի քարտուղարին կողմէ Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած հեռագիր մը կը գուժէր այս մահը: Ն. Սրբազնութիւնը հեռագրով ցաւ յայտնելով, հրահանգ տուաւ որ յուղարկաւորութիւնը հանդիսաւոր կերպով կատարուի և եթէ հնար է՝ Շապին Գարահիսարի առաջնորդ Տ. Սմբատ վրդ.ը հրաւիրուի նախագահելու:

Հանգուցեալը բնիկ Սեբաստացի էր, 91 տարեկան, և միաբան Սեբաստիոյ Ս. Նշան վանքին: Մօտաւորապէս քառասուն տարիէ ի վեր կը վարէր այդ թեմին առաջնորդութիւնը, գոհացուցիչ կերպով: Պարզասէր ու լրջախոհ եկեղեցական մըն էր հանգուցեալը, որ հօր մը յարգանքը կը վայելէր իր թեմին մէջ: Իբր յատկանշական պարագաներ իր բնաւորութեան, կը պատմեն թէ Տ. Պետրոս արքեպիսկոպոս քառորդ ժամը մէկ անգամ կը ճաշէր, շատ տարիներէ ի վեր, և թերեւս իր այս սովորութեան կը պարտի իր երկարակեցութիւնը. Նոյնպէս, իր քառասնամեայ պաշտօնավարութեան միջոցին, օր մը բնա՛ւ չէ բազմած իր առաջնորդական աթոռը, այլ անոր քով կը նստի եղեր, առարկելով որ իրմէ արժանաւոր եկեղեցականներ բազմած են այդ աթոռին վրայ:

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԱՐԳԻՍ ԷՖ. ԹԱՇՃԵԱՆԻ

Սեղանաւորաց նախկին արհեստապետ Վսեմ. Սարգիս էֆ. Թաշճեանի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ առաւօտ, ժամ 4ին, Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին, վայելուչ հանդիսաւորութեամբ և յուղարկաւորներու ընտրեալ և ստուար բազմութեան մը ներկայութեամբ, որոնց մէջ կը նշմարուէին պատուաւոր օտարազգիներ ալ: Տաճարը լուսազարդուած էր չքեղապէս, և մէջտեղը, մահարձանի մը վրայ դրուած էր դագաղը, կերոններով շրջապատուած ու ծածկուած ծաղկեպսակներով զորս նուիրած էին, հանգուցելոյն այրին՝ Տիկին Վերժին Ս. Թաշճեան, որդին՝ Օննիկ էֆ. Թաշճեան, Տ. և Տիկին Սերվիչէն էֆ., Տ. և Տիկին Յարութիւն էֆ. Դարամանեան, Թաղ. Խորհուրդ Գրնալը կղզիի և տեսչութիւն Ներսէսեան վարժարանի, Տ. և Տիկին Արմենակ էֆ. Թօփալեան, Օր. Արուսեակ Թաշճեան, Օր. Զապէլ Թաշճեան, այրի Տիկին Մ. Գալֆայեան, Տ. և Տիկին Պօղոս էֆ. Բէրքէտճեան, այրի Տիկին Շամի Գալըպճեան, պաշտօնէութիւն Թաշճեան դրամատան, պաշտօնէութիւն Սերվիչէն տպարանի, այրի Տիկին Կիւլխաթուն Բիրճէճեան, Ալքասախնեամ Գում-գաբուի:

Արարողութեանց կը նախագահէր Ս. Պատրիարք Հայրը, իր շուրջը ունենալով Տ. Հմայեակ, Տ. Գէորգ, Տ. Մկրտիչ և Տ. Յակոբ Աչոտ Սրբազանները, ինչպէս նաև Տ. Բաբգէն, Տ. Վահան Տէր-Մինասեան, Տ. Ներսէս Դանիէլեան, Տ. Տիրայր, Տ. Եղիա, Տ. Մարկոս, Տ. Պսակ, ու Տ. Վրդանէս վրդ.ները և բազմաթիւ քահանաներ:

Բերայի Թաղ. Խորհուրդին կանխահոգ կարգադրութեամբ, յուղարկաւորները կ'առաջնորդուէին իրենց յատուկ տեղերը, մինչ ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը լեցուած էր գաւիթը ու վերնատունն ալ՝ կիներ:

Դասին ետին սգակիր կեցած էին հանգուցելոյն որդին՝ Օննիկ էֆ. Թաշճեան, փեսան՝ Սերվիչէն էֆ. և ընտանիքին միւս անդամները՝ բարեկամներէ շրջապատուած:

Դամբանականը խօսեցաւ Ս. Պատրիարք Հայրը, բնաբան ունենալով «Մարդոյ որպէս խոտոյ են աւուրք իւր, որպէս ծաղիկ վայրի՝ այնպէս ծաղկի, շնչէ ի նմա հողմ և ոչ է, և ո՛չ եւս երեւի տեղի նորա, բայց ողորմութիւն Տեառն մնայ յաւիտեան» խօսքը Սաղմոսի: Ն. Սրբազնութիւնը գեղեցկապէս մեկնաբանելով ու բացատրելով սաղմոսերգուին այս խօսքը, նկարագրեց թէ ամէն ինչ որ կ'ապրի ու կ'աճի բնութեան մէջ, մարդիկ, ինչպէս ծաղիկներն ու խոտերը, իրենց տեղը կը գրաւեն կենդանականութեան մէջ և նպատակ մը ունին որ ցոյց կուտայ երկնային անսահման իմաստութեան գործունէութիւնը: Ծաղիկ մը որ այսօր կը փթթի վառ գոյներով, ան ալ ունի իր օգտակարութիւնը, բայց վաղը ո՛չ եւս է, կը թառամի. մարդուն կեանքն ալ այսպէս չէ՞ միթէ, որ առժամեայ վայելքէ մը ետք կ'անհետանայ ծաղկին պէս: Ս. Պատրիարքը՝ գեղեցիկ փոխաբերութեամբ մը՝ բաղդատութիւնն ընելով ջերմանոցներու մէջ հասցուած ծաղիկներուն և բնութեան ծոցին մէջ ինքնիրեն ծնող ծաղիկներուն, հանգուցեալը նմանցուց այս վերջիններուն, և ըսաւ որ թէև բարձր դաստիարակութիւն մը և մասնաւոր խնամքներ չէր ստացած, բայց ինքնին ծլեցաւ, ծաղկեցաւ, և իր ընտանիքին ու համայնքին օգտակար անդամ մը դարձաւ: Նկարագրեց թէ ի'նչպէս Սարգիս էֆ. Թաշճեան իր ուշիմութեամբ, աշխատասիրութեամբ և բնածին ձիրքերով յառաջդիմեց և սեղանաւորի նախկին աշակերտը եղաւ արհեստապետ սեղանաւորաց: Աննշան սկզբնաւորութենէ մը, յառաջդիմեց և կարեւոր դիրքի մը տէր եղաւ, պատուելով պատուանշանաւ ու աստիճանաւ:

Դրամը որչափ զօրաւոր է՝ այնքան ալ խելացի և ճարտար պէտք է ըլլան դրամի հետ խաղացողները, որպէս զի գայթ ի գայթ չի գան. պէտք չէ որ և է բեռ ունենան իրենց խիղճին վրայ, ինչպէս Քրիստոս ալ կ'ըսէ. «Ողորմութիւն ծածկէ զբազմութիւն մեղաց»: Պէտք է որ անոնք բարութեան, ողորմութեան զգացումներ տածեն ու գործադրեն, ինչպէս մեր հանգուցեալ Թաշճեան Սարգիս էֆէնտին ունեցաւ այդ զգացումները, չմերժելով իրեն եղած անհատական դիմումները և խնդրանքները, նպաստելով դպրոցի, եկեղեցիի, աղքատներու, հիւանդանոցի: Իսկ իր կեանքին յատկանշական դրուագը կը կազմէ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին Հոգաբարձութիւնը զոր վարեց բաւական տարիներ, գրեթէ առանձինն, իր ուսերուն վրայ կրելով այդ մեծ հաստատութեան մատակարարութեան բավանդակ բեռը: Իր հանրային կեանքին արդիւնաւոր շրջանը եղած է այս, որու միջոցին շատ մը օգտակար կարգադրութիւններ ըրաւ և հասոյթի աղբիւրներ յղացաւ ու գործադրութեան դրաւ:

Ս. Պատրիարքը իր դամբանականը աւարտեց, յիշելով այն նուիրատուութիւնը զոր հանգուցելոյն ընտանիքն ու ժառանգորդները նուիրական պարտականութիւն սեպեցին իրենց ընել այս անգամ Գրնալը կղզիի եկեղեցիին, օրհնեց զանոնք և երկնային մխիթարութիւն հայցեց:

Յաւարտ դամբանականին, հանդիսաւոր թափօրով դուրս հանուեցաւ դագաղը որուն ծայրերը բռնած էին Տեարք՝ Սիսակ Ֆէրիտ պէյ, Երուանդ էֆ. Ոսկան, Արտաշէս էֆ. Հիւրմիւզ, Իլիա Բինթօ էֆ. Լեւոն էֆ. Հաճեան: Իսկ կերոնները կը կրէին Տեարք՝ Լեւոն էֆ. Ղօնջէկիւլ, Ղարալամպօս Անաղնօսթիտի էֆ., Արշակ էֆ. Սթամպօլլուեան, Երուանդ էֆ. Մերհէմտզուլլի, Մարտիկ էֆ. Եաղուպեան և Մինէֆ էֆ. Ջօգանօղլու:

Եկեղեցւոյ բակին մէջ, հանգուցելոյն որդին Օննիկ էֆ. Թաշճեան ու փեսան՝ Սերվիչէն էֆ. ընդունեցին ներկաներուն ցաւակցութիւնները, որմէ ետք Ս. Պատրիարքը բաժնուեցաւ թափօրէն, նախագահութիւնը թողլով Տ. Հմայեակ եպիսկոպոսի:

Եկեղեցւոյ դուռնէն, դագաղը դրուեցաւ մեռելակիր քառաձի կառքի մը մէջ և թափօրը շարունակուեցաւ մինչեւ Թագսիմ, Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ դուռը, ուր յուղարկաւորները կրկին իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին: Այնտեղէն, դագաղը Ղալաթիոյ քարափը իջեցուեցաւ, հետեւողութեամբ բազմաթիւ յուղարկաւորներ փոխադրող կառքերու շարքի մը, և Մախսուսէի թիւ 20 շոգենաւով փոխադրուեցաւ Գրնալը կղզի: Նաւամատոյցին վրայ խռնուած էին կղզիին գրեթէ բոլոր բնակիչները, մինչ Հայոց և Յունաց եկեղեցիներուն զանգակները կը հնչէին:

Նաւամատոյցէն եկեղեցական թափօր կազմուելով, Տ. Գէորգ Երէցեան Սրբազանի նախագահութեամբ, ուղղուեցաւ դէպի եկեղեցի. Գրնալըի ազգայիններէն շատեր իրենք կը կրէին դագաղը: Յունաց եկեղեցիէն եւս, որուն առջեւէն կանց առաւ թափօրը, մասնաւոր պատիւներ ընծայուեցան:

Դամբարանը պատրաստուած էր եկեղեցւոյ պարտէզին ձախակողմը: Մեռելական վերջին արարողութիւններէն յետոյ, որոնք կատարուեցան եկեղեցւոյն մէջ, դագաղը պարտէզ հանուելով դամբանականներ արտասանեցին Վահան էֆ. Թօշիկեան, տեղւոյն ազգ. վարժարանին ուսուցիչ Հայրապետ էֆ. Շնորհքեան և Յարութիւն էֆ. Մկրտիչեան: Վերջին «հոգւոց»ը արտասանեց Երէցեան Սրբազան և թաղումը կատարուեցաւ ցաւի արտայայտութեանց մէջ:

Մախսուսէի շոգենաւը իրիկունը վերադարձաւ կղզիէն, հանդիպելով նաեւ Գատըգիւղի նաւամատոյցը ուր ելան յուղարկաւորներուն մէկ մասը, և անկէ Ղալաթիոյ քարափը ուղղուելով:

⁂ Ս. Պատրիարք Հայրը հետեւեալ ցաւակցական գիրը ուղղած է այրի Տիկին Վերժին Ս. Թաշճեանի.— «ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ, Պատրիարք Հայոց, ցաւակցական ողջոյններով երկնային մխիթարութիւն կը մաղթէ հանգուցեալ Սարգիս էֆ. Թաշճեանի վսեմաշուք Այրի Տիկնոջ և Ազնուաշուք զաւակաց, շնորհաւորելով զիրենք՝ հանգուցելոյն յիշատակին համար ցոյց տուած հոգածութեանց և զոհողութեանց: Կ'աղօթէ որ Աստուած լուսաւորէ հանգուցելոյն հոգին և յաջողութիւններով փոխարինէ իրեններուն մեծ կորուստը»:

23 ապրիլ 1907

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՆԵՐԸ

Հանգուցեալ Սարգիս էֆ. Թաշճեանի յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուող բազմութեան մէջ կը նշմարուէին՝ Բերայի կառավարիչ Վսեմ. Համտի պէյ, Տօքթ. Իլիաս փաշա, Բերայի ոստիկան-զինուորներու հրամանատար Հիւսէյին փաշա, Շէվքէթ պէյ Ճէնանի, Ոստիկանութեան Վսեմ. Նախարարին կողմէ ներկայացուցիչ մը, Մաքսային խորհրդական Ակեահ պէյ, Սապահ լրագրոյ արտօնատէր Ահմէտ պէյ, պատժական վերաքննիչ ատենի նախագահ Սրիֆ պէյ, Հալիմ պէյ, Ջէլէպօն Նամէր էֆ., Տիրան պէյ Տատեան, Մաքսուտ Սեպուհ պէյ, Ռօպէր էֆ. Նազըճեան, Կարապետ էֆ. Թահթապըրնեան, Տօքթ. Գաբրիէլ պէյ Թաշճեան, Տպագրական տեսչութենէ՝ Մինաս էֆ., Գրիգոր էֆ. Եփրեմեան, Բարսեղ էֆ. Հալաճեան, Խաչիկ և Կարապետ էֆ.ք Խորասանճեան, Տիրան էֆ. Կիւմիւշկէրտան, Յակոբ էֆ. Եսայեան, Բարսեղ և Տիգրան էֆ.ք Մանուկեան, Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտան, Միհրան էֆ. Սեթեան, Գարեգին էֆ. Պօյաճեան, Յարութիւն էֆ. Դարամանեան, Սիմոն էֆ. Գայսէրեան, Տօքթ. Աճէմեան պէյ, Յարութիւն էֆ. Ասլանեան, Երուանդ էֆ. Փափազեան, Յակոբ էֆ. Յակոբեան, Թագւոր էֆ. Համամճեան, Տօքթ. Յ. Թօփճեան էֆ., Սեդրաք էֆ. Թաշճեան, Պօղոս էֆ. Բէրքէտճեան, Տօքթ. Զարդարեան, Յովհ. էֆ. Պառաւեան, Արմենակ էֆ. Ինճէեան, Մաքսուտ էֆ. Խիւտավէրտեան, Միհրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան, Օննիկ էֆ. Էֆթեան, Գէորգ էֆ. Ապտուլլահ, Յակոբ Պահրի էֆ. և այլ հարիւրաւոր ծանօթ անձինք զորս անկարելի է մի առ մի յիշատակել: Ըսենք միայն թէ ամբողջ սեղանաւորական դասը ներկայ էր: Նոյնպէս մամուլի ներկայացուցիչներ:

⁂ Ազգ. Հիւանդանոցի Որբանոցէն քանի սաներ, նոյնպէս խումբ մը սաներ Գրնալը կղզիի ազգ. վարժարանէն յատկապէս զրկուած էին ի պատիւ հանգուցելոյն և շրջապատած էին դագաղը:

Գափամաճեան ընտանիքը ու պարագաները իրենց խորին շնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ **ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԷՖ. ԳԱՓԱՄԱՃԵԱՆԻ** յուղարկաւորութեան և իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը արտայայտեցին այս տխուր առթիւ:

ԽՕԱՆՆԻՔԷՕՅԻ ԿՏԱԿԸ

Մոսկուայի առաջնակարգ ազգայիններէն Ժամհարեան եղբայրները հեռագրած են Ս. Պատրիարք Հօր, թէ ռուս կառավարութիւնը իբր վաւերական ճանչցած է Խօանյիքէօյի կտակը: Այս կերպով, մեծ դիւրութիւն կ'ընծայուի Ս. Պատրիարք Հօր, իբրեւ կտակակատար հանգուցելոյն, կտակուած գումարին գանձմանը համար:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Հանգուցեալ Սարգիս էֆ. Թաշճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի, Տեարք Տիգրան Բիրէճճեան և եղբարք Խմբագրութեանս յանձնած են 54 ղրշ. Ազգ. Հիւանդանոցին և 54 ղրշ. ալ Գալֆայեան Որբանոցին յանձնուելու համար: Կը խնդրուի մէյ մէկ ընկալագրով տանիլ Արեւելքի խմբագրատունէն:

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 6 ապրիլ.— Սակարանը բացուելուն՝ հրապարակին ամբողջութիւնը հաստատուն էր. նաև բարձր գիներով գործեր կ'ըլլային Ռիօ Թինթօյի և ռուսական արժեթուղթերու վրայ: Օսմ. արժեթուղթերն ալ իրենց առջի իրիկուան գինը կը պահէին: Կէսօրէն մէկ ժամ ետքը, սակայն, անկում մը առաջ եկաւ՝ հապճեպ գնումներու հետեւանքով: Օսմ. Պանքային բաժնեթուղթերը եղան 700 ֆր., Օսմ. Ուէժին՝ 437 և օսմ. միացեալ 94.25: Պոլիս Գարա Այտըն՝ 700 ֆր. փակուեցաւ: Էրեյլիի ածխահանքերու արժեթուղթերը 25 ֆր. շահելով եղան 325 ֆր.: Ռիօ Թինթօյի բաժնեթուղթերը, պղինձին 103,10 ոսկիի իյնալէն ազդուելով, բացման գինէն 30 ֆր. կորսնցուցին: Գիներու անկման պատճառն է Կրէպէլբէամի դրամատան սնանկութիւնը, որ պատճառ եղաւ մէկ քանի «քուլիսիէ»ներու սնանկութեան. ասոնց հաշիւները կը տեսնուին հիմա:

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Այսօր հոս ժամանեց Իտալիոյ կառավարութեան ղրկած յանձնաժողովը՝ իտալեւռուս առեւտրական դաշնադրութեան մը կնքման համար: Բանակցութիւնները հինգշաբթի պիտի սկսին:

ՓԱՐԻԶ.— Թէեւ Երեսփ. Ժողովին վերաբացումը վաղը տեղի պիտի ունենայ, սակայն ժողովասրահին նրբանցքներուն մէջ մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէ. կը խօսուի խիստ ըլլալիք հարցապնդումներու վրայ՝ Նախարարաց Խորհուրդին վերջին միջադէպերուն վրայ: Որոշուեցաւ որ Դահլիճը պահանջէ բոլոր հարցապնդումներու անմիջական միացումը և վիճաբանութիւնը: Կարեւոր նիստ մը կը սպասուի:

—Ֆրանսա և Ճափոն կը բանակցին դաշնադրութիւն մը կնքելու որ երաշխաւորէ երկու երկիրներուն ստացուածքները Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ: Ֆրանսա ու Ճափոն կը խոստանան փոխադարձաբար իրարու ոյժ տալ այդ կարգի խնդրոց մէջ: Անգլիա ու Ռուսիա, որոնց կարծիքը ուղղուած էր, այդ համաձայնութեան համար իրենց հաւանութիւնը յայտնեցին:

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճափոնի կայսեր ազգական Ֆուշիմի իշխանը այսօր Լոնտոն ժամանեց: Լորտ Ռոպէրթս և ծովակալ Սէյմուր պատուակալ հետեւորդ կարգուեցան իշխանին:

ԱԹԷՆՔ.— Նորկիոս Թագաւորին անուան տօնախմբութեանը առթիւ Աթէնքի մայր եկեղեցիին մէջ գոհաբանական հանդիսաւոր աղօթքներ կարդացուեցան: Ներկայ էին Թագաւորը, արքայական գերդաստանը, նախարարները և դեսպանական մարմինը: Ժողովուրդը մեծ խանդավառութեամբ ողջունեց Թագաւորը: Գիշերը չքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ պալատան մէջ:

ԼՈՆՏՈՆ.— Լորտերու Ժողովը, այսօր նկատողութեան առաւ այդ ժողովին բարենորոգման ծրագիրը:

ԹՈՔԻՕ.— Ռուս զինուորները դեռ Քօրէայէ քաշուած չըլլալով, Քօրէա գտնուող ճափոնական բանակին հրամանատարը պաշտօն ստացաւ բողոքել այդ իրողութեան դէմ:

ՀՌՈՄ.— Երէկ Սթրոմպոլի հրաբուխին գործունէութիւնը վրդովիչ կերպով աւելցաւ: Որոտման ահեղ ձայնէ մը ետքը հրաբուխը ժայթքեցաւ: Ժողովուրդը խուճապի մատնուեցաւ: Էթնայի գլխաւոր խառնարանն ալ աւելի մեծ գործունէութեան նշաններ ցոյց կուտայ:

ԴԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ Ապրիլ 21/4 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Միացեալ 4 % Ք. Կ. Օ. Ռ.		102 18
Ամէնէն բարձր գին	» »	102 19
Ամէնէն վար գին	» »	102 16
Ռումէլի Երկաթուղի գոյ	Ֆր.	150 7/8
Ամէնէն բարձր գին	»	151 —
Ամէնէն վար գին	»	150 7/8
Թրամվայ	»	67 —

ԲԱՑՈՒՄ Ապրիլ 24/7 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Միացեալ 4 % Ք.Կ. Օ. Ռ.		102 19
» » » ժամը 6էն Ք.Կ.	»	102 20
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	150 7/8
» » ժամը 6էն	»	151 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	453 —
Անատ. Երկթ. Պարտթ. Ա.տեսի Ք.Կ.	»	515 —
» » » Բ.տեսի Ք.Կ.	»	513 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ռ.	18 40
Շիրքէթի Խայրիէ	»	42 50
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	5 —
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 80
Օսմ. Ծխախոտ		— —
Թրամվէյ բաժնեթուղթ	Գ. Կ.	9 75
» ժուիսանս	Գ. Կ.	4 92½
» պարտաթուղթ		480 —

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ. 2|14 եւ 320 Սէֆէր 20 թուակիր Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազըլ խան, Հէզա էն փողոց, Թիւ 14, Բօօբէրաթիվ վաճառատանց դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գաբու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Պոլիս, Մ. Ի. Սառօք, Շէյխ Իւլ Իսլամ խան, Պահճէ Գաբու Թիւ 10։
Պոլիս, Ապտի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Գ. Ս. Այմէլօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գաբու, Իզմիր փողոց։
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անասթասիատիս չուկայի հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճատտէսի։
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Էրէնգիւղ, Թէօտօս Իօաննիտէս, Նամազկեահ մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Ռօսի, Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Բէշիքթաշ, Բ. Սոմմարիբա։
Մեծ Կղզի, Րէսուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Ստէֆանօ, Բէչլճեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԻԼԱՆ ՇԷՀՐ ԷՄԱՆԷԹԻՆՏԷՆ

Իճմալ եէֆիւճի Ղրուշ	Փր.	Էսլիհէսի Ղրուշ	Փր.	Արսաաը Արշըն	Բրմ.	Ֆիւյաթը	Ղրուշ	Փր.	Արշըն	Բրմ.	Ֆիւյաթը	N°.		Սօզագ խամի
14512	20	1350		6	18	200	13162	20	6	18	1950	20		Լիմն Լօնիւ ճատտէսի
114487	20	10650		53	6	200	103837	20	53	6	1950	22		»
133837	20	12450		62	6	200	121487	20	62	6	1950	24		»
120937	20	11250		56	6	200	109687	20	56	6	1950	26		»
101587	20	9450		47	6	200	92137	20	47	6	1950	28		»
106425		9900		49	12	200	96525		49	12	1950	30		»
129000		12000		60		200	117000		60		1950	32		»
287875		43500		108	18	400	244375		97	18	2500	24	26	»
85500		11400		38		300	74100		38		1950	19		»
80296	20	8471	20	36	20	230	71825		36	20	1950	17		»
96600		14700		42		350	71900		42		1950	15		»
165600		25200		72		350	140400		72		1950	13		»
91310		25910		43		370	75400		38	16	1950	11		»
39000		6000		15		400	33000		15		2200	22		Սէպզէ սօգաղը ճատտէսի
108062	20	11812	20	43	18	270	96250		43	18	2200	20		»
107100		14700		42		350	92400		42		2200	18		»
86625		11550		38	12	300	75075		38	12	1950	16		»
103230		12555		46	12	270	90675		46	12	1950	14	12	»
122062		16275		54	6	300	105787	20	54	6	1950	10		»
128650		22400		64		350	106250		42	12	2500	23	23	Սէպզէխանէ մէյտանը
161725		23600		59		400	138125		55	6	2500	21		»
169468	30	15406	10	61	15	250	154062	20	61	15	2500	17	19	»

Էսամիի ասհապ իմլաք — Միւլահազաթ

Ալի էֆէնտի վէ սաիրէնին — Գըբլէն գաթ խոյլէճէք մըգտարըն պէտէլի
Թօտօրի վէլէտի Եօաքիմին
Նուման վէ սաիրէնին
Ֆաթմա Զէօհրա հանըմըն
Թօտօրի վէ սաիրէնին
Աւետիս վէ սաիրէնին
Բարասքէվա վէ Նիգօլա վէ սաիրէնին
Ահմէտ աղա Տիգօ վէ Վասիլ վէ Նիգօլանըն — Ճատտէի մէզքիւրէ էթրաֆ մէլէքէսի Թարիք խուսէ
Օսման աղա վէ Մարտիրօսըն
Սազիրէ Ինայէթ հանըմ վէ Գօտօսաքի
Եուսուֆ աղա վէ Գօսթանթի
Թօտօրի վէ սաիրէնին
Թօփխանէ միւլքիւրիյէթ խավէրլէրինտէն Հաջըը պէյ վէ սաիրէնին

Իֆֆէթլու Սալիհա հանըմ իսթիզլալտա
Րիզա պէյ վէ Մուսթաֆա էֆէնտի վէ Մէհմէտ աղանըն
Հաճի Գատրի պէյին
Հաֆըզ Մէհմէտ էֆէնտի վէ սաիրէնին
Էլիզա վէ Գօրնիէ
Պէհլէվանին վէ սաիրէնին

Մէրհում Ահմէտ Նաճրէտտին պէյ վէրէսէսինին
Սայիմէ հանըմ վէ Սիման վէ սաիրէնին
Ահմէտ Ճէմիլ էֆէնտի վէ սաիրէնին
Օրատա Շէհր Էմանէթինէ աիտ Թագրիպէն պին եէտի եիւզ զըրգ մէթրօ մուրապպաի մահալ պուլունուպ պունըն պէհէր զըրաըննա Էմալլինէ կէօրէ իքի պին պէշ եիւզ ղուրուշ Թագտիր օլունմըշ տըր։

Էմին Էօնիւնտէն Սիրքէճի ճատտէսինէ մէնթէհի օլմագ իւզրէ ձիփի մէթրօ արզընտա Թարիգ քիւշատը վէ կէօմրիւք անթըրըօլարը ինշասը իչին իսթիմլաքը մուգարրէր օլան պալատա մահալլէր էմլաքըն գարարնամէի մախսուսընտա Թէվֆիգէն Թագտիրը գըյմէթլէրի պիլմըխտա Թէչքիլ օլունան հէյէթ ճանիպինտէն էմլաքը մէզքիւրէնին Թագտիր խոյլմըշ օլան գըյմաթ այրը այրը հիզալարընտէ կէօսթէրիլմիշ վէ գարարնամէնին սէքիզինճի մատտէսի հիւքմինճէ հէր միւլքին իւզէրինտէ ալընաճագ հէր մըգտարընը վէ պէտէլի իսթիմլաքընը կէօսթէրիր խարիթասը եարըշտըրըլմըշ օլտըղը կիպի մէզքիւր խարիթատան պիր գըթասըա Պիրինճի Տաիրէի պէլէտիյէ գաբուսընտա Թալիգ խոյլմըշ օլաուղընտան Շէհր Էմանէթի ճէլիլէսի ճանիպինտէն իլանը քէյֆիյէթ օլունուր։

Ֆի 18 Նիսան սէնէ 323 3—2

ԱՊԱՌԻԿ
ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ
ՆՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐ

ԲԵՐՃԱՅԻ Ն.Ա.Բ. — HERDJAI XERTZAI

Ամէն անուան յատուկ սկզբնատառով ադամանդազարդ ոսկի մատնիներ

Հէրճայի վաճառատունը՝ գոհարեղէններու, ոսկի և արծաթ շղթաներու, գրպանի, պատի և քօնսօլի ժամացոյցներու մասնաւոր վաճառումէն զատ՝ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն վստահութենէն քաջալերուած, այս անգամ կը փութայ յայտարարել թէ՝ ամէն եղանակի յատուկ վերջին նորաձեւութեան վրայ պատրաստ ունի արանց, կանանց և աղայոց համար ամէն տեսակ հագուստներ ու անձրեւի համար մուշամպա վերարկուներ, նաեւ ճերմակեղէններ, ֆանթէզիներ և թօհաֆիյէներ ու կօշիկներ։ Ունի նաեւ կահկարասի, ձեղունի լամբարներ, մահճակալներ, եւրոպական ու անգլիական գորգեր, գետնի մուշամպաներ, կրամօֆօններ ու պիսիքլէթներ՝ ամենավերջին կատարելութիւններով։

Հէրճայի վաճառատունը մայրաքաղաքիս մէջ միակն է, որ շահած է հանրութեան վստահութիւնը և գոհունակութիւնը, իր ապրանքներուն տոկունութեան և ոսկիներու մաքրութեան, ձեւաւորութեան և աժանութեան համար։

ԱՊԱՌԻԿԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Գնուած ապրանքին հարիւրին 20ը միայն կանխիկ, իսկ մնացեալ գումարին համար շաբաթական հարիւրին 5 վճարմամբ պատրաստ է հայթայթել։

Վաճառատունս հաստատուած է

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅ, ՈՍԿԵՐՉԱՑ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 13

Անգամ մը այցելել բաւական է համոզուելու համար թէ Հէրճայի անմրցելի կազմակերպութեամբ մը ի վիճակի է այսօր գոհացնելու իր ամէնէն դժուարահաճ յաճախորդները։

Կանխիկ գնողներու համար հարիւրին 5 զեղչ

Սակարկութիւն չկայ 50—37

Տարաշխարհի վճարմանց համար հաւաքիչներ միշտ պատրաստ են

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԸՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	1,666 666 Ֆր.
Նրաշխաւորութեան գումար	154 666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400,728,000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	65,224 946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան Վօյվօտա Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աչըր էֆէնտի ճատտէսի, Թիւ 26։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄՒԻԶ 11 50—36

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ
ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ՀԱՍՈՅԹԸ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԶԵՏԵՂՄԱՆ ՅԱՏԿԱՑՈՒԱԾ

Պարգեւները կը վճարուին Կ. Պոլսոյ մէջ Երկրագործական դրամատան և Օսմ. Կայս. Պանքայի, իսկ գաւառներու մէջ յիշեալ Պանքաներու մասնաճիւղերուն կողմէ։ Եօթերորդ Թիրաժը պիտի կատարուի 1323 մայիս 1ին Հանրօգուտ Շինութեանց պաշտօնատան մէջ։

Տոմսակներուն թիւը	Պարգեւ շահող տոմսակներուն թիւը
175 000	35 000

Առաջին պարգեւ	Երկրորդ պարգեւ	Երրորդ պարգեւ	Չորրորդ պարգեւ
300,000	100,000	50,000	20,000

ՊԱՐԳԵՒՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒՆ ՈՒ ՔԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Պարգեւ		Հաս				
300,000	ղրշ.	1				
100,000	»	1				
50,000	»	1				
20,000	»	1				
60,000	»	6	իւրաքանչիւրը	10,000ական	ղրշ.	
50,000	»	10	»	5,000	»	»
40,000	»	20	»	2,000	»	»
60,000	»	60	»	1,000	»	»
200,000	»	400	»	500	»	»
240,000	»	3000	»	80	»	»
630,000	»	31,500	»	20	»	»
1,750,000	»	35,000				

Թիրաժի գործողութիւնը կը կատարուի ի ներկայութեան Երկրագործական Պանքային Վարչական Խորհուրդի մարմնոյն, հաշուակալին, Ելմտական Նախարարութեան հաշուակալութեան Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ կարգուած ներկայացուցիչներուն։ Ելած պարգեւները առանց ո և է զեղչի կը վճարուին ամբողջապէս, մէճիտիէն քսան ղրուշ հաշուելով։ Թիրաժի մէջոցին ամէն օր քաշուած թիւերը լրագիրներու մէջ կը հրատարակուին յաջորդ օրը։

Վիճակահանութեան տոմսերը կը ծախուին Երկրագործական Պանքային կեդրոնատեղին, Պոլսոյ կողմը վիճակահանութեան մասնաճիւղին, իսկ գաւառները Երկրագործական Պանքայի և Օսմ. Կայս. Պանքայի մասնաճիւղերուն մէջ։ Ամբողջական քսանըհինգ տոմսակ գնողին հարիւրին վեց ղրուշ զեղչ կ'ըլլայ։ Թիրաժէն մէկ օր առաջ ետ դարձուած տոմսերը կ'ընդունուին և անոնց արժէքը կը վճարուի։

Ամբողջ տոմսին արժէքը մէկ մէճիտիէ
Կէս տոմսին արժէքը կէս մէճիտիէ
Քառորդ տոմսին արժէքը հինգ ղրուշ 13—11

ԳԼԽԱՑԱՒԻՆ
ԳՈՒԱՐԱՆԱ
GUARANA
ԿԴԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ

Այս բուսային ու բնական փոշին մէկ ծրարիկը քիչ մը շաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ցնցելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։
Կեդրոն. ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, Թիւ 8 և դեղարաններ Ա.

Գործակատար՝ Ժ. Պ. Տալէճիօ, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սէգէ	Նայլօգրէս
Մինեա	Էմէյաբա
Րաֆաեա	Պուզիրիս
Թէյգըր	Մօերիս
Նատալօճ	Ֆայեիք
Նավաւին	Ֆարօս
	Թիպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգըստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեղուանք ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեղուանք չունին։ Սպերլին
Կ. Պոլսէ Լիվըրբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հասնելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ. Գործակալք
Ուիթոլ խան, Պահչէ գաբու, Պոլիս
ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.
50—13 31 Ճէյմս Սդրիթ, Լիվըրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Մայիս 14ին, Իմէրէդի, Մարսիլիայէն
Մայիս 20ին, Ֆրիժի, Անատ. եզերքէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մայիս 15ին, Իմէրէդի, Սեւ Ծով։
Մայիս 21ին, Ֆրիժի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։

Ա. կարգ	Բարիզի համար	200	Ֆր	
»	» Մարսիլիոյ	»	160	»
Բ	» Բարիզի	»	150	»
»	» Մարսիլիոյ	»	120	»

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 50—42 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ԹՕՄԱՍ ՌՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն.	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Տիբիա	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիա	119
Աթիսքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէց	595	Մօնդէպէլլօ		Սցէբա	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իտէօ	2354	Մուցիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորտինօ	1264	Էպքօ	3464	Իտաճօ	5540	Նէքա	1433	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտարատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օտիս	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էցաքօ	1841	Քլէօ	1053	Էնթացիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քալբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարէօ	1244	Ֆինլանտա	1828	Քոնօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	1582	Լէբանթօ	2272	Րիալծօ	3329	Վըլթուցն.	2391
Սօսէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէտսօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէգա	1200
Գոնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօճէա	1789	Թարօ	
Գորսօ	895	Կըանօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րազացիա	136	Մայօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.
Վիկօ շոգենաւը, Նաւապետ Հօրնքասըլ։
Բլաւօ շոգենաւը, Նաւապետ Պէլտինկ։

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.
Սիսեռօ շոգենաւը, Նաւապետ Ռէյնըր, ամսոյս 9ին։
Թայգօ շոգենաւը, Նաւապետ Մաքլէրըն, ամսոյս 20ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻԳՕՏ
Թիւ 22-24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—5

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ
ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆուրոն, ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 36 միլիոն ֆուրոնի չափ։

ԴԻԼԻԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Ցիսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն այսօր հարիւրին 3 1/2 տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն առտն։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3	օր	100–150	ոսկի գումարի համար		
6	»	151–200	»	»	»
10	»	201–500	»	»	»
15	»	501–1000	»	»	»
30	»	1001 և անկէ վեր	»	»	»

Վինըր Պանք-Ֆէրայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած առեն վճարելով տոկոսին պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ ալ կը յանձնէ անչափահասի անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած ժամանակը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկէն զատ՝ Վինըր Պանք-Ֆէրայն կը զբաղի նաեւ ամէն տեսակ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով.

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (93)

ԼԻԱՆ-ՆԵՐՕՆ

ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԴԷՊԻ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՆՈՐ ՍԷՐ ՄԸ

—Շնորհակալ եմ, ըսաւ Բիէր։ Գիտեմ թէ ո՛րքան բարի ու սիրալիր էք, բայց անանկ գաղտնիքներ կան զորս պարտիմ ծածկել ամենասիրելի բարեկամներէս իսկ։ Քանի որ վաղը պիտի մեկնիմ, թոյլ տուէք որ երթամ հարկ եղած պատրաստութիւնները տեսնեմ։ Վստահ եղէք որ երբեք չպիտի մոռնամ...

Բիէրի ձայնը մարեցաւ։ Գլուխը ետին դարձուց, որպէս զի Արլէթ՝ չնշմարէ իր աչքերուն մէջ լեցուող հրակէզ արցունքները։

—Ինծի այնպէս կը թուի որ կ'երազեմ, մրմնջեց Արլէթ յանդիմանական շեշտով։ Բայց շատ դժնդակ երազ մըն է տեսածս։ Ինչ, մենէ կը բաժնուիք, սա հաւատքը ներշնչելէ յետոյ թէ իրարու քով պիտի ապրէինք մինչեւ վերջը, քանի որ այնքան երջանիկ էինք հոս։ Ուրեմն ճիշդ է որ բոլոր այրերն ալ փոփոխամիտ են։

—Աւա՜ղ, ի՞նչ կրնամ ընել ձեր երջանկութեան համար, գոչեց Բիէր հեծկլտուքով։

—Բայց ամէն ինչ... կամ գրեթէ ամէն ինչ. ո՛րքան կոյր էք եղեր...

—Կը մոռնաք վաղը ժամանողը, դիտել տուաւ Բիէր դառնութեամբ։ Եթէ գիտնայիք որ բարեկամութիւնը ինչ անարժէք բան մը է սիրոյ հետ բաղդատմամբ...

—Որո՞ւ վրայ կը խօսիք, հարցուց Արլէթ զարմանքով։ Հայրս միայն պիտի գայ այս օրերս։

—Կ'ենթադրեմ որ Պ. Ռօպէր Մարֆէն ալ պիտի ընկերակցի։

— Շատ կը սխալիք, բացագանչեց մանկամարդ կինը, տեսնելով որ նախանձոտ Բիէր խոստովանելու ճամբուն մէջ մտած է։ Այդ այցելութիւնը պիտի տայ, եթէ թոյլատրեմ... և քանի որ որոշած եմ արգիլել...

—Ինչ, կը մերժէ՞ք ընդունիլ այդ երիտասարդը, մրմնջեց տարտամ ձայնով և աննկարագրելի ուրախութեան մը մատնուած։

—Վճռապէս որոշած եմ... Ատոր համար կը պախարակէ՞ք զիս...

—Բայց ոչ... կը սիրէ՜ ձեզ։

—Աղւո՞ր պատճառ, չիտակը, քանի որ ես չեմ փոխարիներ իր սէրը։

—Արլէթ, օ՜հ զաւակս, կը հառաչէր Բիէր, իր դողդոջուն ընկերուհիին մէջքէն գրկելով։ Քանի որ բան մը չէ փոխուած և իմ երջանկութիւնս կը շարունակէ, կրնամ հոս մնալ... Չէք գիտեր ո՛րքան պիտի տառապէի՝ ձեր քովէն հեռանալով։

—Ուրեմն իմ ամուսնութեա՞նս պատճառաւ կ'ուզէիք հեռանալ հոսկէ, հարցուց փոքրիկ կեղծաւորը։ Այն ատեն ամուսնութեան պիտի դատապարտուիմ՝ հոս վար դնելու համար ձեզ... Սակայն ամուսնութիւնը անչափ բան մըն է և ծնողքս կը թախանձեն որ ժամ առաջ հրաժարիմ անկէ... Բայց ի՞նչ ընելու է։ Դժուար է երեքնուդ մէկուն գոհացում տալ։

Բիէրի թեւերուն մէջ բանտուած և իր խարտեաշ գլուխը յենած անոր կրծքի ուսին վրայ, Արլէթ կը ժպտէր, դէմքը վարդ երանգներ ստացած յուզումէն։

Լուսինը, որ երկնքին երեսը կը շողշողար ահագին մարգրտի մը պէս, փողփողուն ու պայծառ լոյսով մը կ'ողողէր երկու սիրահարները, իրենց դիմագծերուն ամենափոքր արտայայտութիւնները տեսանելի դարձնելով։

Բիէր իր աչքերուն վրայ յառած երկնագոյն աչքերուն մէջ կարդաց, բայց չէր համարձակեր խորհիլ և կ'ընկրկէր, իր երազին իրականացումէն շլացած։

—Արլէթ, սիրելի զաւակս, սրտիս հետ մի խաղաք։ Ա՛հ, ինչո՞ւ համար այնքան անկարելիութիւններ կը ցցուին մեր միջեւ։ Դուք ամէն ինչ ունիք, իսկ ես՝ ոչինչ... Ձեր բարեկամը միայն կրնամ ըլլալ, թէեւ կը պաշտեմ ձեզ։

—Վերջապէս ըսիք այն բառը՝ որուն կը սպասէի, մրմնջեց մանկամարդ աղջիկը ճառագայթագեղ դէմքով։ Խոստովանութիւն մը ո՛րքան ալ ուշ կատարուի, գէշ ընդունելութիւն չի գտներ։ Բայց կրնաք շարունակել ձեր խոստովանութիւնը։ Բիէր, իրա՞ւ է որ կը սիրէք զիս...

—Ձեզ կը սիրեմ մի, օ՜հ խենթի պէս, թէեւ ամէն բան կը բաժնէ մեզ։

—Իրա՞ւ կ'ըսէք։ Ինծի այնպէս կը թուի որ ամէն բան իրարու կը միացնէ մեզ։ Կ'աղաչեմ սա խոչընդոտները թուեցէք։

—Ամէն հրապոյր ունիք, ինչպէս նաեւ հարստութիւն, մրմնջեց Բիէր սրտաճմլիկ շեշտով։ Իսկ ես երիտասարդ անգամ չեմ։

—Սիրուած էակը միշտ կատարեալ է անոր համար որուն սիրտը գրաւած է, ըսաւ Արլէթ գողտրիկ շեշտով։ Բարեկամս, ձեր վրայ յատկութիւններ միայն կը տեսնեմ։ Ապացոյցը սա է որ իմ ծնողքս ալ լաւ կարծիք ունի ձեր վրայ։ Կը համարձակի՞ք տարակուսիլ անոնց սիրոյն ու վստահութեան վրայ։

—Ինծի կը յիշեցնէք թէ ո՛րքան չարաչար կը գործածեմ այդ համարումը, ձեզի անարժան սէր մը խոստովանելով, պատասխանեց Բիէր, որ փորձեց հեռանալ Արլէթէն։ Տէր և Տիկին Հէրպըլօ փայլուն ապագայ մը կ'երազեն ձեզի համար։ Հետեւաբար լաւ մնալու էի։

—Այդ բանը ո՞վ ըսաւ ձեզի, հարցուց Արլէթ ժպտագին։ Ամիսներ առաջ պիտի կատարուէր ամուսնական առաջարկը, եթէ երբեք սովորութեան հակառակ չըլլար։ Պարո՛ն, կը կարծէ՞ք որ ձեր եռանդէն պիտի վազէի, եթէ երբ՛ք թոյլտուութիւն չունենայի այդ մասին։

—Օ՜հ, Արլէթ, Արլէ՛թ, կը կրկնէր Բիէր ուրախութենէն արբշիռ։ Իրա՞ւ է, ստո՞յգ է միթէ... Ուրեմն երազներս իրականացան... Իմս էք ա՛լ, ո՞վ սիրեցեալս։

—Երկար ատենէ ի վեր ձերն եմ, բայց դուք չէք նշմարեր։

—Ի՞նչպէս կրնայի հասկնալու համարձակութիւնն ունենալ, քանի որ դուք այնքան երիտասարդ էք, իսկ ես՝ ծեր։

—Ա՛հ, ատո՞ր համար կը չարչարէք ինքզինքնիդ։ Հինգ-վեց տարեկան մեծ ըլլալնիդ ա՛լ աւելի կը հաստատէ իմ որոշումս... Տակաւին շատ երիտասարդ կը գտնեմ ձեզ։ Իմ իտէալս էր խելօք ամուսին մը ունենալ և ո՛չ թէ կեանքի ընկեր մը որ միշտ թեւռայ։ Ձեր և իմ միջեւ տարիքի այն տարբերութիւնը կայ զոր հայրս ու մայրս ունին։ Ձեզի կը հարցնեմ թէ ո՛ւր կարելի է գտնել անոնց պէս լաւ յարմարած ամուսիններ։ Մայրս, որ առտնօք շատ հանուած էր իր գեղեցկութեան համար, գոհ է կատարած ընտրութեանը համար։ Եւ սակայն կրցած է բուժել ամուսնին սիրտը, որ անգութ ձախողուածներ կրած է, մօրս հանդիպելէ առաջ։

—Ես ալ իմ վիշտերս ունեցած եմ, բայց անոնք ցնդեցան ձեզ տեսնելուս պէս, ըսաւ Բիէր սիրավառ շեշտով։ Որքա՛ն հաճութեամբ պիտի պատմեմ անցեալս։ Քանիցս չըթունքիս ծայրը եկաւ, բայց չուզեցի յիմարութեանս գաղտնիքը յայտնել։ Մնաց որ Պ. Հէրպըլօ յանձնարարած էր անցեալը մոռնալ, ապագային վրայ խորհելու համար։ Ես ալ այդ խրատուն խօսքերուն համակերպեցայ, բայց ամէն ինչ փոխուած է ինծի համար, իմ սիրելի Արլէթս, ուստի կը փութամ իմ սիրտս բանալ։

(Շարունակելի)